

Informator o egzaminie maturalnym

od **2008** roku

historia muzyki

Warszawa 2007

Opracowano w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej
we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	5
II. Podstawy prawne egzaminu	7
III. Matura w pytaniach uczniów	9
IV. Struktura i forma egzaminu	15
V. Wymagania egzaminacyjne	17
VI. Przykładowe arkusze i schematy oceniania	27
a) Poziom podstawowy	29
b) Poziom rozszerzony	53

I. WSTĘP

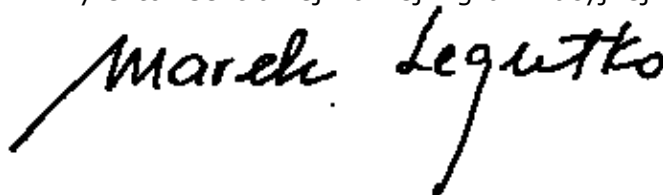
Standardy wymagań będące podstawą przeprowadzania egzaminu maturalnego ustalono w roku 2003. W tym samym roku opublikowano też informatory o egzaminie maturalnym zawierające opis zakresu egzaminu z danego przedmiotu (odnoszący się do standardów wymagań egzaminacyjnych), opis formy przeprowadzania i oceniania egzaminu (odnoszący się do zapisów rozporządzenia o ocenianiu i egzaminowaniu), a także przykłady zadań egzaminacyjnych. W związku ze zmianami rozporządzenia o ocenianiu i egzaminowaniu konieczna stała się aktualizacja odpowiednich zapisów w informatorach. Potrzeba aktualizacji wynikała też z doświadczeń zebranych podczas pierwszych edycji egzaminu maturalnego. We wrześniu 2006 roku ukazały się aneksy do informatorów zawierające niezbędne aktualizacje.

CKE podjęła inicjatywę wydania tekstu jednolitego informatorów z roku 2003, włączając wszystkie późniejsze aktualizacje. Dzięki temu każdy maturzysta może znaleźć wszystkie niezbędne i aktualne informacje o egzaminie maturalnym z danego przedmiotu, sięgając po jedną broszurę: **Informator o egzaminie maturalnym od roku 2008**. Podkreślić należy fakt, że informatory te opisują wymagania egzaminacyjne ustalone jeszcze w roku 2003, oraz że zawarto w nich opis formy egzaminu zgodny z prawem obowiązującym od 1 września 2007 roku. Forma przeprowadzenia egzaminu maturalnego od roku 2008 nie ulega zmianie w stosunku do matury w roku 2007.

Kierujemy do Państwa prośbę o uważne zapoznanie się z Informatorem, o staranne przeanalizowanie wymagań, jakie musi spełnić maturzysta wybierający dany przedmiot i wybierający dany poziom egzaminu. Od dojrzałego wyboru przedmiotu i poziomu egzaminu zależy sukces na maturze. Tylko dobrze zdany egzamin maturalny otwiera drogę na wymarzone studia. Pracownicy Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisji egzaminacyjnych służą pomocą w wyjaśnieniu szczegółowych kwestii związanych z egzaminem opisanym w tym Informatorze. Na pewno można liczyć też na pomoc nauczycieli i dyrektorów szkół.

Życzymy wszystkim maturzystom i ich nauczycielom satysfakcji z dobrych wyborów i wysokich wyników na egzaminie maturalnym.

Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

II. PODSTAWY PRAWNE EGZAMINU

Podstawowym aktem prawnym wprowadzającym zewnętrzny system oceniania jest ustawa o systemie oświaty z 1991 roku wraz z późniejszymi zmianami (DzU z 2004 r. nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami).

Aktami prawnymi regulującymi przeprowadzanie egzaminów maturalnych są:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. (DzU z 2007 r. Nr 83, poz. 562 z późniejszymi zmianami).
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 kwietnia 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (DzU z 2003 r. Nr 90, poz. 846).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 października 1999 r. w sprawie wymagań, jakim powinni odpowiadać egzaminatorzy okręgowych komisji egzaminacyjnych oraz warunków wpisywania i skreślania egzaminatorów z ewidencji egzaminatorów (DzU z 1999 r. Nr 93, poz. 1071).

III. MATURA W PYTANIACH UCZNIÓW

1. Co mi daje egzamin maturalny?	Nowy egzamin maturalny zapewnia: a) jednolitość zadań i kryteriów oceniania w całym kraju, b) porównywalność wyników, c) obiektywizm oceniania (kodowane prace maturalne, oceniane przez zewnętrznych egzaminatorów), d) rzetelność oceniania (wszystkie oceny są weryfikowane) e) możliwość przyjęcia na uczelnię bez konieczności zdawania egzaminu wstępnego.
2. Jakie są podstawowe zasady egzaminu maturalnego od roku 2007?	1. Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności określone w <i>Standardach wymagań egzaminacyjnych</i>. 2. Egzamin jest przeprowadzany dla absolwentów: a) liceów ogólnokształcących, b) liceów profilowanych, c) techników, d) uzupełniających liceów ogólnokształcących, e) techników uzupełniających. 3. Egzamin składa się z części ustnej, ocenianej przez nauczycieli w szkole i części pisemnej, ocenianej przez egzaminatorów zewnętrznych. 4. Harmonogram przebiegu egzaminów ustala dyrektor CKE i ogłasza go na stronie internetowej CKE.
3. Jakie egzaminy trzeba obowiązkowo zdawać na maturze?	1. Obowiązkowe są egzaminy z: a) języka polskiego – w części ustnej i pisemnej, b) języka obcego nowożytnego – w części ustnej i pisemnej, c) przedmiotu wybranego przez zdającego (zdanego tylko w części pisemnej) spośród następujących przedmiotów: biologia, chemia, fizyka i astronomia, geografia, historia, historia muzyki, historia sztuki, matematyka, wiedza o społeczeństwie, wiedza o tańcu, a od roku 2009 również filozofia, informatyka, język łaciński i kultura antyczna. d) od roku 2010 matematyka będzie przedmiotem obowiązkowym dla wszystkich zdających. 2. Absolwenci szkół i oddziałów z nauczaniem języka danej mniejszości narodowej, oprócz obowiązkowych egzaminów wymienionych w punkcie 1., zdają dodatkowo egzamin z języka ojczystego w części ustnej i pisemnej.
4. Z jakich przedmiotów dodatkowych można zdawać maturę?	Absolwent może zdawać w danej sesji egzamin maturalny z jednego, dwóch lub trzech przedmiotów dodatkowych: a) języka obcego nowożytnego, innego niż obowiązkowy – w części ustnej i pisemnej, b) języka kaszubskiego – tylko w części ustnej lub tylko w części pisemnej lub w obu częściach, c) w części pisemnej z przedmiotów wymienionych w odpowiedzi 1c na pytanie 3., jeżeli nie wybrał ich jako przedmiotów obowiązkowych, a także z informatyki, języka łacińskiego i kultury antycznej.

5. Na jakim poziomie będzie można zdawać poszczególne egzaminy?	1. Egzaminy z przedmiotów obowiązkowych mogą być zdawane na poziomie podstawowym albo rozszerzonym z wyjątkiem części ustnej języka polskiego i języka mniejszości narodowej, które są zdawane na jednym poziomie, określonym w standardach wymagań egzaminacyjnych. 2. Egzamin z przedmiotów dodatkowych jest zdawany na poziomie rozszerzonym. 3. Wyboru poziomu egzaminu z danego przedmiotu obowiązkowego zdający dokonuje w pisemnej deklaracji składanej przewodniczącemu szkolnego zespołu egzaminacyjnego na początku nauki w klasie maturalnej i potwierdzonej do 7 lutego roku, w którym przystępuje do egzaminu.
6. Gdzie można zdawać maturę?	1. Maturę zdaje się we własnej szkole. 2. W szczególnych wypadkach może zaistnieć konieczność zdawania części ustnej egzaminu z języków obcych poza własną szkołą (np. z powodu braku nauczycieli danego języka). 3. Zdający, którzy ukończyli szkołę w latach poprzednich, a ich szkoła została zlikwidowana lub przekształcona, są kierowani do szkoły lub ośrodka egzaminacyjnego wyznaczonego przez komisję okręgową.
7. Kiedy można zdawać maturę?	1. Maturę można zdawać raz w roku, w maju, według harmonogramu ustalonego przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. 2. Osoby, które z poważnych przyczyn zdrowotnych lub losowych nie mogą przystąpić do egzaminu maturalnego z jednego lub więcej przedmiotów w wyznaczonym terminie, mogą w dniu egzaminu złożyć do dyrektora OKE wniosek za pośrednictwem dyrektora szkoły o wyrażenie zgody na przystąpienie przez nich do egzaminu z danego przedmiotu lub przedmiotów w terminie dodatkowym w czerwcu.
8. Jakie warunki muszą być zapewnione w sali egzaminacyjnej?	1. Sala, w której jest przeprowadzany egzamin, musi spełniać warunki określone w przepisach bhp i przepisach ppoż. 2. Do sali egzaminacyjnej, w której jest przeprowadzana część pisemna egzaminu maturalnego, nie można wносить żadnych urządzeń telekomunikacyjnych ani korzystać z nich w tej sali, pod groźbą unieważnienia egzaminu. 3. Przy stoliku może siedzieć wyłącznie jeden zdający. 4. Na stolikach w trakcie pisania mogą znajdować się jedynie arkusze egzaminacyjne, przybory pomocnicze i pomoce dopuszczone przez dyrektora CKE. 5. Zdający chory lub niepełnosprawny w trakcie egzaminu może mieć na stoliku leki i inne pomoce medyczne przepisane przez lekarza lub konieczne ze względu na chorobę lub niepełnosprawność. 6. Posiłki dla zdających i egzaminatorów mogą być dostępne jedynie na zewnątrz sali egzaminacyjnej poza czasem przeznaczonym na egzamin, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w pkt 5.

9. Jak powinien być zorganizowany egzamin?	1. W skład zespołu przedmiotowego przeprowadzającego egzamin ustny wchodzi dwóch nauczycieli, z których co najmniej jeden musi być zatrudniony w innej szkole. W skład zespołu nie może wchodzić nauczyciel uczący danego zdającego w klasie maturalnej. 2. W skład zespołu nadzorującego przebieg egzaminu pisemnego w danej sali wchodzi co najmniej trzech nauczycieli, z których co najmniej jeden musi być zatrudniony w innej szkole. W skład zespołu nie mogą wchodzić nauczyciele danego przedmiotu oraz wychowawca zdających. 3. Egzamin pisemny przebiega zgodnie z harmonogramem określonym przez dyrektora CKE. Szczegóły dotyczące pracy z arkuszem egzaminacyjnym z poszczególnych przedmiotów określa każdorazowo informacja zawarta w arkuszu egzaminacyjnym. 4. W czasie egzaminu pisemnego w sali egzaminacyjnej przebywają co najmniej trzej członkowie zespołu nadzorującego. 5. W czasie egzaminu zdający nie powinni opuszczać sali egzaminacyjnej. Przewodniczący zespołu może zezwolić na opuszczenie sali tylko w szczególnie uzasadnionej sytuacji, po zapewnieniu warunków wykluczających możliwość kontaktowania się zdającego z innymi osobami, z wyjątkiem osób udzielających pomocy medycznej. 6. Członkowie zespołu nadzorującego przebieg egzaminu nie mogą udzielać wyjaśnień dotyczących zadań egzaminacyjnych ani ich komentować. 7. W przypadku stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań egzaminacyjnych lub zakłócania przebiegu egzaminu przewodniczący zespołu egzaminacyjnego przerywa egzamin danej osoby, prosi o opuszczenie sali egzaminacyjnej i unieważnia egzamin zdającego z danego przedmiotu. 8. Arkusze egzaminacyjne są zbierane po zakończeniu każdej części egzaminu.
10. Jak sprawdzane są prace i ogłaszane wyniki matury?	1. Poszczególne arkusze egzaminacyjne z każdego przedmiotu są sprawdzane i oceniane przez egzaminatorów zewnętrznych, przeszkolonych przez okręgowe komisje egzaminacyjne i wpisanych do ewidencji egzaminatorów. Każdy oceniony arkusz jest weryfikowany przez egzaminatora zwanego weryfikatorem. 2. Wynik egzaminu jest wyrażony w procentach. 3. Wynik egzaminu z dodatkowego przedmiotu nie ma wpływu na zdanie egzaminu, ale odnotowuje się go na świadectwie dojrzałości. 4. Komisja okręgowa sporządza listę osób zawierającą uzyskane przez te osoby wyniki i przesyła ją do szkoły wraz ze świadectwami dojrzałości.

11. Kiedy egzamin maturalny uznawany jest za zdany?	Egzamin jest zdany , jeżeli zdający z każdego z trzech obowiązkowych przedmiotów (w przypadku języków zarówno w części ustnej, jak i pisemnej), uzyskał minimum 30% punktów możliwych do uzyskania za dany egzamin na zadeklarowanym poziomie. Zdający otrzymuje świadectwo dojrzałości i jego odpis wydane przez komisję okręgową.
12. Kiedy egzamin maturalny uznawany jest za niezdany?	Egzamin uważa się za niezdany jeżeli: a) zdający z któregośkolwiek egzaminu obowiązkowego, w części ustnej lub pisemnej, otrzymał mniej niż 30% punktów możliwych do uzyskania na zadeklarowanym poziomie, b) w trakcie egzaminu stwierdzono, że zdający pracuje niesamodzielnie i jego egzamin został przerwany i unieważniony, c) w trakcie sprawdzania prac egzaminator stwierdził niesamodzielność rozwiązywania zadań egzaminacyjnych i unieważniono egzamin.
13. Czy niezdanie ustnej części jednego ze zdawanych języków przerywa zdawanie dalszej części egzaminu?	Nie przerywa. Zdający przystępuje do kolejnych egzaminów we wcześniej ogłoszonych terminach.
14. Czy prace maturalne po sprawdzeniu będą do wglądu dla zdającego?	Na wniosek zdającego komisja okręgowa udostępnia zdającemu do wglądu sprawdzone arkusze, w miejscu i czasie określonym przez dyrektora OKE.
15. Czy można powtarzać niezdany egzamin?	1. Absolwent, który przystąpił do wszystkich egzaminów z przedmiotów obowiązkowych w części ustnej i pisemnej i nie zdał jednego egzaminu (ustnego lub pisemnego), może przystąpić ponownie do egzaminu z tego przedmiotu, na tym samym poziomie w sesji poprawkowej w sierpniu. 2. Absolwent, który nie zdał egzaminu z określonego przedmiotu obowiązkowego, może przystąpić ponownie do egzaminu z tego przedmiotu w kolejnych sesjach egzaminacyjnych przez 5 lat. 3. Po upływie 5 lat od daty pierwszego egzaminu absolwent, o którym mowa w pkt 2., zdaje powtórny egzamin w pełnym zakresie. 4. Przy powtórnym egzaminie z języka obcego lub obowiązkowego przedmiotu wybranego absolwent może wybrać odpowiednio inny język obcy lub inny przedmiot, o ile nie wybrał danego przedmiotu jako dodatkowego.
16. Czy można poprawiać wynik uzyskany na egzaminie?	Absolwent, który chce podwyższyć wynik egzaminu z jednego lub kilku przedmiotów, ma prawo przystąpić ponownie do egzaminu w kolejnych latach.
17. Czy można zdawać inne przedmioty dodatkowe?	Absolwent ma prawo zdawać egzaminy z kolejnych przedmiotów dodatkowych. Wyniki tych egzaminów odnotowywane są w aneksie do świadectwa dojrzałości.

18. Kto może być zwolniony z egzaminu z danego przedmiotu?	1. Laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych są zwolnieni z egzaminu z danego przedmiotu. 2. Laureatom i finalistom olimpiad uprawnienie wymienione w pkt 1. przysługuje także wtedy, gdy przedmiot nie był objęty szkolnym planem nauczania danej szkoły. 3. Osoba zwolniona z egzaminu będzie miała na świadectwie dojrzałości w rubryce danego przedmiotu wpisana informację o równoważności zwolnienia z uzyskaniem 100% punktów na poziomie rozszerzonym oraz o uzyskanym na olimpiadzie tytule.
19. Jaki wpływ na świadectwo maturalne będą miały oceny uzyskane w szkole ponadgimnazjalnej?	Oceny uzyskane w szkole ponadgimnazjalnej znajdują się na świadectwie ukończenia szkoły, natomiast na świadectwie dojrzałości są zamieszczone tylko wyniki egzaminów maturalnych i wyniki olimpiady, o ile będą podstawą zwolnienia z danego egzaminu.
20. Czy zdawanie matury jest konieczne, aby ukończyć szkołę?	Można ukończyć szkołę i nie przystąpić do matury, ponieważ nie jest ona egzaminem obowiązkowym. Jedynie te osoby, które będą chciały kontynuować naukę w wyższej uczelni, muszą zdać egzamin maturalny. Podobnie do niektórych szkół policealnych nie wystarczy świadectwo ukończenia szkoły, ale jest wymagane świadectwo dojrzałości.
21. Na jakich zasadach zdają egzamin absolwenci niepełnosprawni?	1. Absolwenci niepełnosprawni lub niesprawni czasowo przystępują do egzaminu w powszechnie obowiązujących terminach i według obowiązujących wymagań egzaminacyjnych, w warunkach i w formie dostosowanych do rodzaju niesprawności. 2. Za zapewnienie warunków i formy przeprowadzania egzaminu odpowiednich do możliwości zdających o specjalnych potrzebach edukacyjnych odpowiada dyrektor szkoły.
22. Czy osoby z dysleksją rozwojową będą rozwiązywać inne zadania niż pozostali zdający?	Na poziomie maturalnym dla osób dyslektycznych nie przewiduje się różnicowania arkuszy ani wydłużenia czasu ich rozwiązywania. Możliwe jest jedynie zastosowanie odrębnych kryteriów oceniania prac pisemnych.
23. W jakich sytuacjach można złożyć odwołanie od egzaminu?	1. Jeżeli w trakcie egzaminu w części ustnej lub pisemnej nie były przestrzegane przepisy dotyczące jego przeprowadzenia, absolwent może w terminie 2 dni od daty egzaminu zgłosić zastrzeżenia do dyrektora komisji okręgowej. 2. Dyrektor komisji okręgowej rozpatruje zgłoszone zastrzeżenia w terminie 7 dni od daty ich otrzymania. 3. Rozstrzygnięcia dyrektora komisji okręgowej są ostateczne. 4. Nie przysługuje odwołanie od wyniku egzaminu.

24. Jaka będzie matura absolwentów szkół z ojczystym językiem mniejszości narodowych?	1. Absolwenci szkół lub oddziałów z językiem nauczania mniejszości narodowych mogą zdawać na egzaminie przedmiot lub przedmioty w języku polskim lub odpowiednio w języku danej mniejszości narodowej. Wyboru języka, w którym będzie zdawany przedmiot, absolwent dokonuje wraz z deklaracją wyboru przedmiotu, o której mowa w pytaniu 5. 2. Absolwenci szkół z językiem wykładowym mniejszości narodowych, którzy zdecydują się pisać maturę w języku ojczystym, otrzymają te same arkusze egzaminacyjne co pozostali uczniowie.
25. Czy matura zapewni dostanie się na wybrany kierunek studiów?	Matura nie daje gwarancji automatycznego dostania się na studia. Warunki rekrutacji na daną uczelnię ustala senat tej uczelni. Ustawa o szkolnictwie wyższym zastrzega, że uczelnie nie będą organizować egzaminów wstępnych dublujących maturę. To znaczy, jeżeli kandydat na studia zdał na maturze egzamin z wymaganego na dany wydział przedmiotu, to jego wynik z egzaminu maturalnego będzie brany pod uwagę w postępowaniu kwalifikacyjnym.

IV. STRUKTURA I FORMA EGZAMINU

Egzamin maturalny z historii muzyki jest egzaminem pisemnym sprawdzającym wiadomości i umiejętności określone w *Standardach wymagań egzaminacyjnych* i polega na rozwiązaniu zadań egzaminacyjnych zawartych w arkuszach egzaminacyjnych.

Opis egzaminu z historii muzyki wybranej jako przedmiot obowiązkowy

Historia muzyki jako przedmiot obowiązkowy może być zdawana na poziomie podstawowym albo rozszerzonym. Wyboru poziomu zdający dokonuje w deklaracji, którą ma obowiązek złożyć do dnia 30 września roku szkolnego, w którym zamierza przystąpić do egzaminu maturalnego.

1. Egzamin **na poziomie podstawowym** trwa 120 minut. Arkusz egzaminacyjny składa się z kilkudziesięciu zadań zamkniętych i otwartych sprawdzających wiedzę i umiejętności ze wszystkich trzech obszarów standardów na poziomie podstawowym, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru pierwszego. Przynajmniej jedno zadanie jest zadaniem rozszerzonej odpowiedzi. Do arkusza dołączone jest nagranie z przykładami dźwiękowymi utworów lub ich fragmentów. Przykłady dźwiękowe stanowią uzupełnienie (ilustrację) treści lub podstawę treści kilku wybranych zadań. W zadaniach nie wymaga się rozpoznania utworu i jego twórcy.
2. Egzamin **na poziomie rozszerzonym** trwa 180 minut i składa się z trzech części. Zdający otrzymuje jeden arkusz egzaminacyjny, w którym:
 - a) **część pierwsza** polega na rozwiązaniu zestawu zadań zamkniętych i otwartych sprawdzających wiedzę i umiejętności ze wszystkich trzech obszarów standardów ze szczególnym uwzględnieniem obszaru pierwszego
 - b) **część druga** polega na analizie wskazanych źródeł. Do arkusza egzaminacyjnego załączone są nagrania, nuty, teksty. Materiał źródłowy może być wzięty z twórczości jednego lub wielu kompozytorów, jednej lub kilku epok. Ta część egzaminu składa się z kilku zadań otwartych wyposażonych w polecenia kierujące analizą przykładów
 - c) **część trzecia** polega na napisaniu zadania rozszerzonej odpowiedzi (wypracowania) na jeden z dwóch podanych tematów. Tematy wypracowania formułowane są według różnych zasad: temat szczegółowy (np. charakterystyka stylu indywidualnego, stylu lub kultury muzycznej epoki), temat komparatystyczny (np. porównanie stylów, technik kompozytorskich lub cech i funkcji gatunku muzycznego w dwóch epokach), temat przekrojowy (np. ewolucja techniki kompozytorskiej, formy muzycznej, praktyki wykonawczej), temat swobodny - oparty na własnych doświadczeniach i ocenach zdającego.

Przykłady przeznaczone do analizy i oba tematy wypracowania mogą być podporządkowane nadrzędnemu problemowi. Dopuszcza się wzbogacenie każdego tematu dodatkowym materiałem źródłowym, który zdający powinien wykorzystać w realizacji tylko tego z tematów, do którego dodatkowe źródła są dołączone.

Opis egzaminu z historii muzyki wybranej jako przedmiot dodatkowy

Historia muzyki wybrana jako przedmiot dodatkowy jest zdawana na poziomie rozszerzonym.

Egzamin jest przeprowadzany na podstawie tych samych arkuszy i w tym samym czasie, co egzamin z historii muzyki wybranej jako przedmiot obowiązkowy.

Zasady oceniania arkuszy egzaminacyjnych

1. Rozwiązania poszczególnych zadań oceniane są na podstawie szczegółowych kryteriów oceniania jednolitych w całym kraju.
2. Obok każdego zadania podana jest maksymalna liczba punktów, którą można uzyskać za jego poprawne rozwiązanie.
3. Ocenianiu podlegają tylko te fragmenty pracy, które dotyczą polecenia. Komentarze, nawet poprawne, wykraczające poza zakres polecenia nie podlegają ocenianiu.
4. Zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
5. Zdający zdał egzamin maturalny, jeżeli z przedmiotu obowiązkowego na poziomie podstawowym albo rozszerzonym otrzymał co najmniej 30% punktów możliwych do uzyskania na wybranym przez siebie poziomie.
6. Wynik egzaminu – wyrażony w skali procentowej – odnotowany jest na świadectwie dojrzałości.
7. Wynik egzaminu z przedmiotu dodatkowego nie ma wpływu na zdanie egzaminu maturalnego.
8. Wynik egzaminu ustalony przez komisję okręgową jest ostateczny.

V. WYMAGANIA EGZAMINACYJNE

A. Standardy wymagań egzaminacyjnych

Standardy wymagań, będące podstawą przeprowadzania egzaminu maturalnego z historii muzyki, obejmują trzy obszary:

- I. Wiadomości i rozumienie
- II. Korzystanie z informacji
- III. Tworzenie informacji.

W ramach obszaru I. przedstawiono zakres treści nauczania wynikający z *Podstawy programowej* z historii muzyki.

W ramach obszaru II. i III. cyframi arabskimi oznaczono umiejętności, które będą sprawdzane na egzaminie maturalnym. Schemat ten dotyczy poziomu podstawowego i rozszerzonego.

Przedstawione poniżej standardy wymagań egzaminacyjnych z historii muzyki są dosłownym przeniesieniem fragmentu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 kwietnia 2003 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów.

STANDARDY WYMAGAŃ EGZAMINACYJNYCH

I. WIADOMOŚCI I ROZUMIENIE

Zdający zna i rozumie:

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
1) terminy i pojęcia muzyczne określające: a) elementy muzyki, b) sposoby porządkowania materiału dźwiękowego (strój, skala, tonalność, metro-rytmika, faktura) i jego zapis, c) elementy dzieła muzycznego i sposoby jego kształtowania, d) techniki kompozytorskie, e) funkcje muzyki, gatunki i formy muzyczne, f) rodzaje obsady wykonawczej, 2) twórczość wybranych kompozytorów, 3) cechy stylu muzycznego: a) epok historycznych i szkół kompozytorskich, b) wybranych kompozytorów, 4) chronologię w odniesieniu do: a) epok, okresów, stylów i kierunków w muzyce, b) szkół kompozytorskich i ugrupowań artystycznych, c) postaci kompozytorów i wybitnych wykonawców,	jak na poziomie podstawowym oraz: 1) twórczość kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, ugrupowania artystycznego, 2) chronologię w odniesieniu do postaci teoretyków.

d) dzieł muzycznych oraz gatunków, form i technik kompozytorskich, e) obsady wykonawczej (instrumenty muzyczne, zespoły).	
--	--

II. KORZYSTANIE Z INFORMACJI

Zdający stosuje posiadaną wiedzę do opisu i analizy wybranych zjawisk:

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
1) przedstawia wiedzę o dziejach muzyki w oparciu o znajomość: a) dzieł muzycznych, b) twórczości i biografii wybranych kompozytorów, 2) analizuje (słuchowo, wzrokowo lub słuchowo-wzrokowo) utwory muzyczne z określeniem: a) technik kompozytorskich, b) cech gatunków i form muzycznych, c) cech stylu muzycznego, 3) analizuje teksty literackie o muzyce (teoretyczne, historyczne) z określeniem problemu (przedmiotu) omawianego w tekście.	jak na poziomie podstawowym oraz: 1) przedstawia wiedzę o dziejach muzyki w oparciu o znajomość problemów i procesów historycznych, 2) analizuje utwory muzyczne z określeniem: a) funkcji i przeobrażeń gatunków i form muzycznych, b) cech zapisu muzycznego, 3) analizuje teksty literackie o muzyce (teoretyczne, historyczne, krytyczne) z określeniem: a) problemu (przedmiotu) omawianego w tekście, b) kontekstu historycznego.

III. TWORZENIE INFORMACJI

Zdający przedstawia wybrane zjawiska, formułując przejrzystą i logiczną wypowiedź pisemną:

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
1) określa powiązania, wpływy, różnice i podobieństwa: a) dzieł, form i gatunków muzycznych, b) technik kompozytorskich, 2) postrzega związki kultury muzycznej z innymi dziedzinami sztuki.	jak na poziomie podstawowym oraz ocenia wybrane zjawiska w historii muzyki: 1) określa powiązania, wpływy, różnice i podobieństwa stylów indywidualnych, lokalnych i historycznych, 2) postrzega związki kultury muzycznej z wydarzeniami politycznymi i społecznymi, 3) prezentuje indywidualny i krytyczny pogląd na muzyczną twórczość i kulturę epok minionych.

B. Opis wymagań egzaminacyjnych

Z zapisów ustawowych wynika, że informator powinien zawierać szczegółowy opis zakresu egzaminu. Standardy, będące dostateczną wskazówką dla konstruktorów arkuszy egzaminacyjnych, mogą być, naszym zdaniem, niewystarczającą wskazówką dla osób przygotowujących się do egzaminu maturalnego. Dlatego przygotowaliśmy uszczegółowiony opis wymagań egzaminacyjnych zakresu treści w obszarze I. oraz – oddzielnie dla obszaru II. i III. standardów – opis umiejętności sprawdzanych podczas egzaminu.

Poniżej prezentujemy szczegółowy opis wymagań egzaminacyjnych z historii muzyki.

Wymagania egzaminacyjne – poziom podstawowy

I. WIADOMOŚCI I ROZUMIENIE

Zdający:

1) zna, rozumie i stosuje terminy i pojęcia określające:

a) elementy muzyki

- * podręcznikowe terminy i pojęcia określające elementy muzyki i ich rodzaje (rodzaje melodyki, harmoniki i współbrzmień – np. dysonans, konsonans, klaster), rytmiki, artykulacji, agogiki, dynamiki, kolorystyki;
- * najczęściej spotykane włoskie określenia dynamiki, agogiki, artykulacji;

b) sposoby porządkowania materiału dźwiękowego (strój, skala, tonalność, metryka, faktura) i jego zapis

- * podręcznikowe terminy i pojęcia określające stroje dźwiękowe (np. równomiernie temperowany), skale, systemy tonalne (np. modalny, dur-moll, atonalny) etrytmikę, rodzaje faktury);
- * terminy określające różne rodzaje notacji (np. neumatyczna, modalna, menzuralna) lub zapisu muzycznego (np. tabulatura, partytura, partytura graficzna); stosowane w partyturze nazwy instrumentów;

c) elementy dzieła muzycznego i sposoby jego kształtowania

- * podręcznikowe terminy i pojęcia określające elementy dzieła muzycznego i współczynniki form muzycznych (np. motyw, fraza, temat, ekspozycja, kadencja, koda, aria, recytatyw) oraz zasady kształtowania dzieła muzycznego (np. szeregowanie, ewolucyjność, okresowość);

d) techniki kompozytorskie

- * terminy i pojęcia określające techniki kompozytorskie charakterystyczne dla różnych stylów historycznych: organalna, *cantus firmus*, *fauxbourdon*, imitacyjna, przeimitowana, polichoralna, ostinatowa, *basso continuo*, koncertująca, wariacyjna, przetworzeniowa, dodekafoniczna, serialna, punktualistyczna, aleatoryczna, *collage*;

e) funkcje muzyki oraz gatunki i formy muzyczne

- * pojęcie funkcji muzyki: użytkowa, artystyczna, sakralna i in.
- * terminy i pojęcia związane z muzyczną i literacką kulturą starożytnej Grecji: synkretyzm, nomos, etos, epika (epos), liryka (oda, hymn, elegia i in.) dramat (tragedia, komedia);
- * podręcznikowe terminy i pojęcia określające gatunki i formy muzyki wokalne i/lub wokalne – instrumentalne: chorał (np. psalm, hymn, antyfony, responsorium, sekwencja), organum (paralelne, melizmatyczne), motetu, mszy (np. *requiem*, *missa solemnis*, *brevis*, *parodia*, *sine nomine*), pasji, oratorium, kantaty, koncertu wokalnego, opery (np. seria, buffa, *Singspiel*, dramat

muzyczny, operetka), madrygału, pieśni (średniowiecznej, renesansowej, romantycznej);

- * podręcznikowe terminy i pojęcia określające gatunki i rodzaje muzyki instrumentalnej: form figuracyjnych (np. preludium, fantazja, etiuda), form wariacyjnych, imitacyjnych (np. kanon, fuga, ricercar), sonaty, ronda, suit, symfonii, poematu symfonicznego, uwertury, koncertu, miniatury instrumentalnej, form tanecznych (rodzaje tańców użytkowych i stylizowanych);

f) rodzaje obsady wykonawczej

- * nazwy podstawowych instrumentów kultury antycznej Grecji;
- * instrumentarium oraz charakterystyczne obsady wykonawcze typowe dla poszczególnych epok od średniowiecza do XX w.

2) zna twórczość wybranych kompozytorów:

- * Potrafi scharakteryzować twórczość wybranych kompozytorów polskich: Mikołaj z Radomia, Wacław z Szamotuł, Mikołaj Gomółka, Mikołaj Zieleński, Adam Jarzębski, Bartłomiej Pękiel, Grzegorz G. Gorczycki, F. Chopin, S. Moniuszko, H. Wieniawski, I. Paderewski, M. Karłowicz, K. Szymanowski, W. Lutosławski, K. Penderecki, H. M. Górecki.
- * Potrafi scharakteryzować twórczość wybranych kompozytorów europejskich: Guillaume de Machaut, Francesco Landini, Josquin Desprez (de Pres), Orlando di Lasso, G. P. Palestrina, C. Monteverdi, A. Corelli, A. Vivaldi, J. S. Bach, G. F. Händel, J. Ph. Rameau, J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven, F. Schubert, N. Paganini, F. Mendelssohn-Bartholdy, R. Schumann, H. Berlioz, F. Liszt, J. Brahms, G. Verdi, R. Wagner, B. Smetana, A. Dvořák, M. Musorgski, P. Czajkowski, E. Grieg, J. Sibelius, A. Skriabin, G. Mahler, C. Debussy, M. Ravel, I. Strawiński, B. Bartók, S. Prokofiew, O. Messiaen, J. Cage.

3) zna cechy stylu muzycznego:

a) epok historycznych i szkół kompozytorskich

- * cechy stylu wszystkich epok w historii muzyki od średniowiecza do XX w.;
- * cechy stylu szkół kompozytorskich: paryskiej, burgundzkiej, franko-flamandzkiej (niderlandzkiej), rzymskiej, renesansowej, szkoły weneckiej, włoskich szkół operowych, baroku, klawesynistów francuskich, mannheimskiej, starowiedeńskiej, szkół narodowych XIX w., szkoły wiedeńskiej XX w., darmstadzkiej, kolońskiej;
- * cechy głównych nurtów stylistycznych XX w. (ekspresjonizm, impresjonizm, folklorizm, witalizm, neoklasycyzm i in.);

b) wybranych kompozytorów

- * cechy stylu twórczości kompozytorów wymienionych w standardzie I.2.

4) zna chronologię w odniesieniu do:

a) epok, okresów, stylów i kierunków w muzyce

- * ramy czasowe i fazy następujących epok (w Europie i w Polsce): średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, neoromantyzm;
- * chronologię stylów i kierunków w muzyce XX w.;

b) szkół kompozytorskich i ugrupowań artystycznych

- * chronologię szkół kompozytorskich wymienionych w standardzie I.3.a. oraz ugrupowań artystycznych (np. Camerata florencka, Potężna Gromadka, Grupa Sześciu, Młoda Polska);

c) postaci kompozytorów i wybitnych wykonawców

- * chronologię w odniesieniu do postaci kompozytorów wskazanych w standardzie I.2. oraz w odniesieniu do wielkich wykonawców w historii muzyki;

d) dzieł muzycznych oraz gatunków, form i technik kompozytorskich

* chronologię dzieł muzycznych twórców wskazanych w standardzie I.2. (z uwzględnieniem stosowanych gatunków, form i technik) oraz technik kompozytorskich wymienionych w standardzie I.1.d., gatunków i form wymienionych w standardzie I.1.e.;

e) obsady wykonawczej (instrumenty muzyczne, zespoły)

* chronologię w odniesieniu do obsady wykonawczej i instrumentów wymaganych w standardzie I.1.f.

II. KORZYSTANIE Z INFORMACJI

Zdający stosuje posiadaną wiedzę do opisu i analizy wybranych zjawisk:

1) przedstawia wiedzę o dziejach muzyki w oparciu o znajomość:

a) dzieł muzycznych

* Postrzega i omawia charakterystyczne cechy – w tym innowacje – dzieł o szczególnym znaczeniu w historii muzyki od renesansu do XX w.

b) twórczości i biografii wybranych kompozytorów

* Postrzega i omawia związki twórczości kompozytorów z ich biografią na przykładzie G. P. Palestriny, J. S. Bacha, J. F. Händla, J. Haydna, W. A. Mozarta, L. V. Beethovena, F. Chopina, R. Wagnera, K. Szymanowskiego, I. Strawińskiego.

2) analizuje (słuchowo, wzrokowo lub słuchowo-wzrokowo) utwory muzyczne z określeniem:

a) technik kompozytorskich

* Rozpoznaje i opisuje na podstawie analizy słuchowej, wzrokowej lub słuchowo-wzrokowej podstawowe techniki kompozytorskie wymienione w standardzie I.1.d.

b) cech gatunków i form muzycznych

* Rozpoznaje i określa cechy oraz opisuje funkcje i przeobrażenia gatunków i form wymienionych w standardzie I.1.e.

c) cech stylu muzycznego

* Określa przynależność utworu do stylu muzycznego (od średniowiecza do XX w.), rozpoznając i charakteryzując podstawowe cechy języka muzycznego (tonalność, melodykę, harmonikę, fakturę, sposoby kształtowania formy, obsadę wykonawczą, typ wyrazowości).

3) analizuje literackie teksty o muzyce (teoretyczne, historyczne) z określeniem przedmiotu (problemu) omawianego w tekście

* Odczytuje informacje zawarte w tekście, wybiera i porządkuje informacje istotne dla przedmiotu, określa problem.

III. TWORZENIE INFORMACJI

Zdający przedstawia wybrane zjawiska, formułując przejrzystą i logiczną wypowiedź:

1) określa powiązania, wpływy, różnice i podobieństwa:

a) dzieł, form i gatunków muzycznych

* Omawia genezę oraz rozwój form i gatunków muzycznych wymienionych w standardzie I. 1.e., uwzględniając wzajemne wpływy, różnice i podobieństwa form i gatunków w różnych epokach historycznych i ośrodkach kulturowych.

b) technik kompozytorskich i wykonawczych

- * Omawia powiązania, wzajemne wpływy, różnice i podobieństwa technik wskazanych w standardzie I.1.d.

2) postrzega związki kultury muzycznej z innymi dziedzinami sztuki

- * Określa związki kultury muzycznej w różnych epokach z różnymi dziedzinami sztuki, np. literaturą, malarstwem, filmem.

Wymagania egzaminacyjne – poziom podstawowy i rozszerzony

(wymagania wyłącznie dla poziomu rozszerzonego oznaczono np. R. I.1.)

I. WIADOMOŚCI I ROZUMIENIE

Zdający:

1) zna, rozumie i stosuje terminy i pojęcia określające:

a) elementy muzyki

- * podręcznikowe terminy i pojęcia określające elementy muzyki i ich rodzaje (rodzaje melodyki, harmoniki i współbrzmień – np. dysonans, konsonans, klaster), rytmiki, artykulacji, agogiki, dynamiki, kolorystyki;
- * najczęściej spotykane włoskie określenia dynamiki, agogiki, artykulacji;

b) sposoby porządkowania materiału dźwiękowego (strój, skala, tonalność, metryka, faktura) i jego zapis

- * podręcznikowe terminy i pojęcia określające stroje dźwiękowe (np. równomiernie temperowany), skale, systemy tonalne (np. modalny, dur-moll, atonalny) metrykę, rodzaje faktury);
- * terminy określające różne rodzaje notacji (np. neumatyczna, modalna, menzuralna) lub zapisu muzycznego (np. tabulatura, partytura, partytura graficzna); stosowane w partyturze nazwy instrumentów;

c) elementy dzieła muzycznego i sposoby jego kształtowania

- * podręcznikowe terminy i pojęcia określające elementy dzieła muzycznego i współczynniki form muzycznych (np. motyw, fraza, temat, ekspozycja, kadencja, koda, aria, recytatyw) oraz zasady kształtowania dzieła muzycznego (np. szeregowanie, ewolucyjność, okresowość);

d) techniki kompozytorskie

- * terminy i pojęcia określające techniki kompozytorskie charakterystyczne dla różnych stylów historycznych: organalna, *cantus firmus*, *fauxbourdon*, imitacyjna, przeimitowana, polichóralna, ostateczna, *basso continuo*, koncertująca, wariacyjna, przetworzeniowa, dodekafoniczna, serialna, punktualistyczna, aleatoryczna, *collage*;

e) funkcje muzyki oraz gatunki i formy muzyczne

- * pojęcie funkcji muzyki: użytkowa, artystyczna, sakralna i in.
- * terminy i pojęcia związane z muzyczną i literacką kulturą starożytnej Grecji: synkretizm, nomos, etos, epika (epos), liryka (oda, hymn, elegia i in.) dramat (tragedia, komedia);
- * podręcznikowe terminy i pojęcia określające gatunki i formy muzyki wokalne i/lub wokально-instrumentalne: chorał (np. psalm, hymn, antyfony, responsorium, sekwencja), organum (paralelne, melizmatyczne), motetu, mszy (np. *requiem*, *missa solemnis*, *brevis*, *parodia*, *sine nomine*), pasji, oratorium, kantaty, koncertu wokalnego, opery (np. seria, buffa, *Singspiel*, dramat muzyczny, operetka), madrygału, pieśni (średniowiecznej, renesansowej, romantycznej);

- * podręcznikowe terminy i pojęcia określające gatunki i rodzaje muzyki instrumentalnej: form figuracyjnych (np. preludium, fantazja, etiuda), form wariacyjnych, imitacyjnych (np. kanon, fuga, ricercar), sonaty, ronda, suity, symfonii, poematu symfonicznego, uwertury, koncertu, miniatury instrumentalnej, form tanecznych (rodzaje tańców użytkowych i stylizowanych);

f) rodzaje obsady wykonawczej

- * nazwy podstawowych instrumentów kultury antycznej Grecji;
- * instrumentarium oraz charakterystyczne obsady wykonawcze typowe dla poszczególnych epok od średniowiecza do XX w.

2) zna twórczość wybranych kompozytorów:

- * Potrafi scharakteryzować twórczość wybranych kompozytorów polskich: Mikołaj z Radomia, Waław z Szamotuł, Mikołaj Gomółka, Mikołaj Zieleński, Adam Jarzębski, Bartłomiej Pękiel, Grzegorz G. Gorczycki, F. Chopin, S. Moniuszko, H. Wieniawski, I. Paderewski, M. Karłowicz, K. Szymanowski, W. Lutosławski, K. Penderecki, H. M. Górecki.
- * Potrafi scharakteryzować twórczość wybranych kompozytorów europejskich: Guillaume de Machaut, Francesco Landini, Josquin Desprez (de Prés), Orlando di Lasso, G. P. Palestrina, C. Monteverdi, A. Corelli, A. Vivaldi, J. S. Bach, G. F. Händel, J. Ph. Rameau, J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven, F. Schubert, N. Paganini, F. Mendelssohn-Bartholdy, R. Schumann, H. Berlioz, F. Liszt, J. Brahms, G. Verdi, R. Wagner, B. Smetana, A. Dvořák, M. Musorgski, P. Czajkowski, E. Grieg, J. Sibelius, A. Skriabin, G. Mahler, C. Debussy, M. Ravel, I. Strawiński, B. Bartók, S. Prokofiew, O. Messiaen, J. Cage.

R.I.1. zna twórczość kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, ugrupowania artystycznego:

- * Potrafi scharakteryzować twórczość kompozytorów (oprócz wymienionych w standardzie I.2.) reprezentatywnych dla swojej epoki (np. J. B. Lully dla epoki baroku).
- * Potrafi scharakteryzować twórczość kompozytorów (oprócz wymienionych w standardzie I.2.) ważnych dla danego stylu lub kierunku (np. F. Couperin dla stylu rokoko, A. Berg dla ekspresjonizmu, Ch. W. Gluck i K. M. Weber dla stylu operowego itp.).
- * Potrafi scharakteryzować twórczość kompozytorów reprezentatywnych dla szkół kompozytorskich i ugrupowań artystycznych wymienionych w standardzie I.3.a. i I.4.b. (np. Perotinus – szkoła paryska, Guillaume Dufay – szkoła burgundzka, M. Rimski-Korsakow – Potężna Gromadka itp.).

3) zna cechy stylu muzycznego:

a) epok historycznych i szkół kompozytorskich

- * cechy stylu wszystkich epok w historii muzyki od średniowiecza do XX w.;
- * cechy stylu szkół kompozytorskich: paryskiej, burgundzkiej, franko-flamandzkiej (niderlandzkiej), rzymskiej, weneckiej (renesansowej i barokowej), włoskich szkół operowych baroku, klawesynistów francuskich, mannheimskiej, starowiedeńskiej, szkół narodowych XIX w., szkoły wiedeńskiej XX w., darmstadzkiej, kolońskiej;
- * cechy głównych nurtów stylistycznych XX w. (ekspresjonizm, impresjonizm, folkloryzm, witalizm, neoklasycyzm i in.);

b) wybranych kompozytorów

- * cechy stylu twórczości kompozytorów wymienionych w standardzie I.2.

4) zna chronologię w odniesieniu do:

a) epok, okresów, stylów i kierunków w muzyce

- * ramy czasowe i fazy następujących epok (w Europie i w Polsce): średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, neoromantyzm;
- * chronologię stylów i kierunków w muzyce XX w.;

b) szkół kompozytorskich i ugrupowań artystycznych

- * chronologię szkół kompozytorskich wymienionych w standardzie I.3.a. oraz ugrupowań artystycznych (np. Camerata florencka, Potężna Gromadka, Grupa Sześciu, Młoda Polska);

c) postaci kompozytorów i wybitnych wykonawców

- * chronologię w odniesieniu do postaci kompozytorów wskazanych w standardzie I.2. oraz w odniesieniu do wielkich wykonawców w historii muzyki;

R.I.2. zna chronologię w odniesieniu do postaci teoretyków:

- * Łączy z epoką postaci najważniejszych teoretyków muzyki, np. Boecjusza, Guido z Arezzo, Philippe'a de Vitry, J. Tinctorisa, H. Glareana, G. Zarlina, A. Werckmeistera, z nazwisk polskich – Sebastiana z Felsztyna.

d) dzieł muzycznych oraz gatunków, form i technik kompozytorskich

- * chronologię dzieł muzycznych twórców wskazanych w standardzie I.2. (z uwzględnieniem stosowanych gatunków, form i technik) oraz technik kompozytorskich wymienionych w standardzie I.1.d., gatunków i form wymienionych w standardzie I.1.e.;

e) obsady wykonawczej (instrumenty muzyczne, zespoły)

- * chronologię w odniesieniu do obsady wykonawczej i instrumentów wymaganych w standardzie I.1.f.

II. KORZYSTANIE Z INFORMACJI

Zdający stosuje posiadaną wiedzę do opisu i analizy wybranych zjawisk:

1) przedstawia wiedzę o dziejach muzyki w oparciu o znajomość:

a) dzieł muzycznych

- * Postrzega i omawia charakterystyczne cechy – w tym innowacje – dzieł o szczególnym znaczeniu w historii muzyki od renesansu do XX w.

b) twórczości i biografii wybranych kompozytorów

- * Postrzega i omawia związki twórczości kompozytorów z ich biografią na przykładzie G. P. Palestriny, J. S. Bacha, J. F. Händla, J. Haydna, W. A. Mozarta, L. V. Beethovena, F. Chopina, R. Wagnera, K. Szymanowskiego, I. Strawińskiego.

R.II.1. przedstawia wiedzę o dziejach muzyki w oparciu o znajomość problemów i procesów historycznych

- * Omawia i wyjaśnia charakterystyczne zjawiska i procesy w historii muzyki:
 - związki słowa i muzyki w dziełach wokalnych i wokarno – instrumentalnych,
 - wykorzystanie folkloru w twórczości artystycznej,
 - wzajemne oddziaływanie praktyk wykonawczych i technik kompozytorskich,
 - treść w muzyce (ilustracyjność i programowość, retoryka, symbolika),
 - kultura epoki a funkcje muzyki,
 - przeobrażenia gatunków i form (msza, sonata, koncert, symfonia, pieśń),
 - przeobrażenia języka dźwiękowego, stylu indywidualnego i historycznego,
 - przeobrażenia techniki kompozytorskiej.

2) analizuje (słuchowo, wzrokowo lub słuchowo-wzrokowo) utwory muzyczne z określeniem:

a) technik kompozytorskich

* Rozpoznaje i opisuje na podstawie analizy słuchowej, wzrokowej lub słuchowo-wzrokowej podstawowe techniki kompozytorskie wymienione w standardzie I.1.d.

b) cech gatunków i form muzycznych

* Rozpoznaje i określa cechy oraz opisuje funkcje i przeobrażenia gatunków i form wymienionych w standardzie I.1.e.

c) cech stylu muzycznego

* Określa przynależność utworu do stylu muzycznego (od średniowiecza do XX w.), rozpoznając i charakteryzując podstawowe cechy języka muzycznego (tonalność, melodykę, harmonikę, fakturę, sposoby kształtowania formy, obsadę wykonawczą, typ wyrazowości).

R.II.2. analizuje utwory muzyczne z określeniem:

a) funkcji i przeobrażeń gatunków i form muzycznych

* Rozpoznaje i opisuje funkcje muzyki i przeobrażenia gatunków i form muzycznych wymienionych w standardzie I.1.e.

b) cech zapisu muzycznego

* Określa rodzaj zapisu, jego cechy i przynależność do epoki.

3) analizuje teksty literackie o muzyce (teoretyczne, historyczne) z określeniem problemu (przedmiotu) omawianego w tekście

* Odczytuje informacje zawarte w tekście, wybiera i porządkuje informacje istotne dla przedmiotu, określa problem.

R.II.3. analizuje teksty literackie o muzyce (teoretyczne, historyczne, krytyczne) z określeniem:

a) problemu (przedmiotu) omawianego w tekście

* Odczytuje informacje zawarte w tekście, wybiera i porządkuje informacje istotne dla przedmiotu, określa problem.

b) kontekstu historycznego

* Rozpoznaje i opisuje problemy poruszane w tekstach literackich o muzyce (teoretycznych, historycznych, krytycznych) i określa ich kontekst historyczny.

III. TWORZENIE INFORMACJI

Zdający przedstawia i ocenia wybrane zjawiska w historii muzyki, formułując przejrzystą i logiczną wypowiedź:

1) określa powiązania, wpływy, różnice i podobieństwa:

a) dzieł, form i gatunków muzycznych

* Omawia genezę oraz rozwój form i gatunków muzycznych wymienionych w standardzie I. 1.e., uwzględniając wzajemne wpływy, różnice i podobieństwa form i gatunków w różnych epokach historycznych i ośrodkach kulturowych.

b) technik kompozytorskich i wykonawczych

* Omawia powiązania, wzajemne wpływy, różnice i podobieństwa technik wskazanych w standardzie I.1.d.

R.III.1. określa powiązania, wpływy, różnice i podobieństwa stylów indywidualnych, lokalnych i historycznych

* Omawia podobieństwa, różnice, wzajemne wpływy i podobieństwa:

- stylów i kierunków stylistycznych różnych epok (od średniowiecza do XX w.),
- stylu w różnych fazach danej epoki,
- stylów ośrodków lokalnych w różnych epokach,
- stylów historycznych w muzyce polskiej w odniesieniu do odpowiednich stylów w muzyce europejskiej,
- indywidualnych stylów kompozytorów od renesansu do XX wieku.

2) postrzega związki kultury muzycznej z innymi dziedzinami sztuki

* Określa związki kultury muzycznej w różnych epokach z różnymi dziedzinami sztuki, np. literaturą, malarstwem, filmem.

R.III.2. postrzega związki kultury muzycznej z wydarzeniami politycznymi i społecznymi

* Omawia wpływ warunków politycznych i społecznych na kulturę muzyczną (np. zmiany polityki kulturalnej wynikające z transformacji ustrojowych).

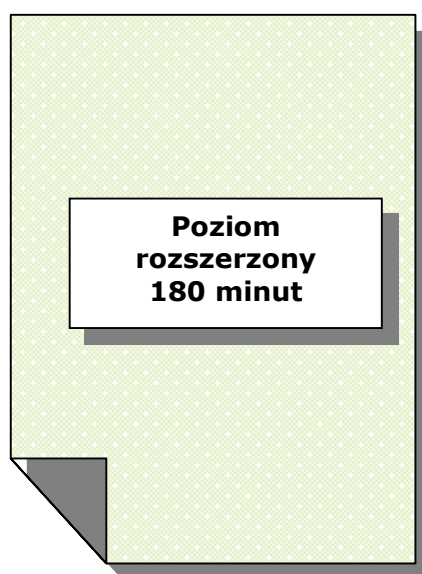
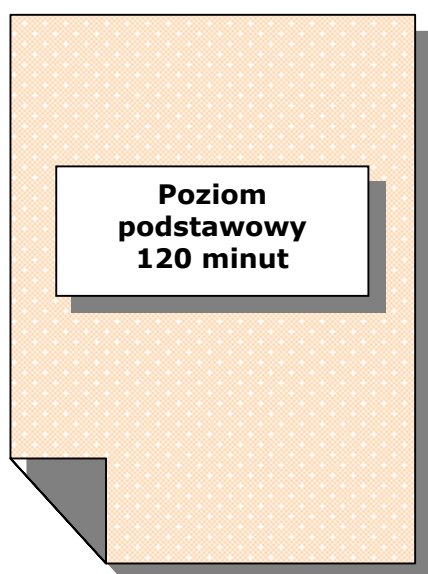
R.III.3. prezentuje indywidualny i krytyczny pogląd na muzyczną twórczość i kulturę epok minionych

* Dokonuje syntezy i porównań różnych zjawisk kultury muzycznej, wskazuje dzieła, twórców i wykonawców o szczególnym znaczeniu dla danej epoki muzycznej, stylu, ośrodka; uzasadnia swoje poglądy i popiera je właściwie dobranymi przykładami.

UWAGA!

Zagadnienia szczegółowe należy zilustrować wybranymi utworami muzycznymi, reprezentatywnymi dla danego zjawiska. Ponieważ w *Podstawie programowej* nie określono kanonu tych utworów, wybór należy do nauczyciela. W arkuszach egzaminacyjnych na obu poziomach – podstawowym i rozszerzonym – nie przewiduje się zadań polegających na rozpoznawaniu konkretnych utworów; badana będzie tylko umiejętność określenia chronologii i charakterystycznych cech przykładów muzycznych w kategoriach stylu historycznego lub indywidualnego.

VI. PRZYKŁADOWE ARKUSZE I SCHEMATY OCENIANIA

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

☐

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII MUZYKI POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 19 stron i płytę z nagraniami. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera 30 zadań. Do zadań nr 2, 7, 13, 20, 24 i 27 dołączone są przykłady dźwiękowe nagrane kolejno na płycie. Rozwiązuj te zadania po wysłuchaniu przykładów. Zadania te oznaczone są 🎧.
3. Rozwiązania wszystkich zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
7. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz właściwe.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
100 punktów

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

Zadanie 1. (2 pkt)

Połącz nazwiska kompozytorów z nazwami tych form lub gatunków muzycznych, które są charakterystyczne dla ich twórczości. W tym celu przyporządkuj cyfrom odpowiednie litery.

1. Mikołaj Gomółka	A. divertimento
2. Claudio Monteverdi	B. sonata da chiesa
3. Archangelo Corelli	C. psalm
4. Franciszek Schubert	D. madrygał
	E. pieśń

1.	
----	--

2.	
----	--

3.	
----	--

4.	
----	--

Zadanie 2. (3 pkt) 🗣

Wysłuchaj przykładów muzycznych do tego zadania. Przedstawiono w nich fragmenty trzech utworów utrzymanych w tej samej technice kompozytorskiej. Każdy przykład pochodzi z innej epoki. Na podstawie analizy słuchowej podaj nazwę tej techniki oraz podaj epoki, z jakich pochodzą przykłady.

nazwa techniki kompozytorskiej

epoka, z której pochodzi przykład nr 1:

epoka, z której pochodzi przykład nr 2:

epoka, z której pochodzi przykład nr 3:

Zadanie 3. (3 pkt)

Poniżej podano cytaty zawierające opinie o stylu trzech współczesnych kompozytorów polskich: W. Lutosławskiego, K. Pendereckiego, H. M. Góreckiego w pewnych etapach ich twórczości. Przyporządkuj te opinie odpowiednim kompozytorom. W tym celu wpisz obok nazwiska kompozytora właściwą cyfrę.

1. *W centrum kompozytorskich zainteresowań (...) leży problematyka sonorystyczna - operowanie samym brzmieniem i wynalazczość w tym zakresie.*
2. *W technice tego kompozytora ważną rolę odgrywa sposób formowania materiału - indywidualny, niekiedy oparty na swoście rozumianym aleatoryzmie, zwłaszcza przebiegów czasowych.*
3. *Prezentuje ideę muzyki w szczególny sposób uproszczonej, zredukowanej, sprowadzonej niemal do stanu narodzin... Muzyka ta przynosi olbrzymi ładunek ekspresji typu emocjonalnego.*

Witold Lutosławski	
Krzysztof Penderecki	
Henryk Mikołaj Górecki	

Zadanie 4. (3 pkt)

Podaj kompozytorów następujących dzieł:

tytuł dzieła	kompozytor
1. dialogi na adwent <i>Audite mortales</i>	
2. <i>Offertoria et communiones</i>	
3. <i>Melodie na Psalterz Polski</i>	
4. pieśń <i>Już się zmierzcha</i>	
5. <i>Hystorigraphi aciem</i>	
6. <i>Mity</i> na skrzypce i fortepian	

Zadanie 5. (4 pkt)

Napisz, jaką ideę, typową dla muzyki XIX w., zrealizował w swoich dramatach muzycznych Ryszard Wagner. Podaj tytuły dwóch wybranych dzieł Wagnera, będących urzeczywistnieniem tej idei oraz tytuł wybranej pracy teoretycznej kompozytora, w której omawia on własną koncepcję sztuki dramatycznej.

idea:

tytuły dzieł: 1.
2.

tytuł pracy teoretycznej:

Zadanie 6. (3 pkt)

Poniżej podano nazwy trzech technik kompozytorskich, a na następnych stronach zamieszczono przykłady trzech utworów powstałych w różnych epokach. Zestaw przykład nutowy z nazwą techniki kompozytorskiej, która w nim występuje oraz podaj nazwę epoki historycznej, z której pochodzi każdy prezentowany utwór. W tym celu uzupełnij poniższe zestawienie.

technika kompozytorska	numer przykładu	epoka
technika przeimitowania		
technika basso continuo		
technika organalna		

Przykład 1.

Nos qui vi-vi-mus be-ne-di-ci-mus do-mi-num ex hoc nunc et

us-que ad sac-cu-lum.

Przykład 2.

Nunc scio vere

Cantus: Nunc scio vere

Altus: Nunc scio vere

Tenor: Nunc

Bassus: Nunc scio vere

re, scio vere

qui a-mi-sit Do-o ve-re, qui a-mi-sit Do-o ve-re, qui a-mi-sit Do-o ve-re

Przykład 3.

125

Vl. princ.

VI. I

VI. II

Vle

B.

7 5_q 6 4_# 7_q 6 4 7_b 6 4_q 6 5

132

Vl. princ.

VI. I

VI. II

Vle

B.

6 4 7_b 5 6 4_q 6 6 4 6

139

Vl. princ.

VI. I

VI. II

Vle

B.

6_b 6 2_# 6 4_# 4

Tasto solo

Zadanie 7. (3 pkt)

Wysłuchaj przykładu muzycznego. Występujący w nim instrument był szczególnie popularny w epoce baroku. Podaj nazwę tego instrumentu. Określ dwie role, jakie pełnił on w muzyce baroku i dla zilustrowania każdej z nich podaj wybrany przykład z twórczości Jana Sebastiana Bacha.

nazwa instrumentu:

1.

.....

.....

.....

2.

.....

.....

.....

Zadanie 8. (2 pkt)

Wyjaśnij sposób kształtowania *concerto grosso*. Podaj nazwisko włoskiego kompozytora, którego uznaje się za twórcę tego gatunku.

wyjaśnienie:

.....

.....

.....

nazwisko kompozytora:

Zadanie 9. (3 pkt)

Przełomowe znaczenie tego dzieła nazwanego przez kompozytora *Obrazami z pogańskiej Rusi* polega na „rewolucyjnym, nowym zupełnie traktowaniu elementu rytmicznego. Dotąd rytmika była podporządkowana melodyce, harmonice i formie, tu stała się po raz pierwszy czynnikiem konstrukcyjnym, pierwszoplanowym.” Podaj autora dzieła, jego tytuł, gatunek oraz nazwę rosyjskiego zespołu, który wykonał to dzieło po raz pierwszy w Paryżu w 1913 r.

autor i tytuł dzieła:

gatunek:

zespół wykonawczy:

Zadanie 10. (3 pkt)

Wskaż, z jakimi miejscowościami związani byli wymienieni kompozytorzy. Połącz nazwisko kompozytora z nazwą jednej miejscowości. W tym celu przyporządkuj cyfrom odpowiednie litery.

1. J. F. Haendel
2. J. Haydn
3. W. A. Mozart
4. F. Chopin
5. R. Wagner

- A. Linz
- B. Nohant
- C. Hamburg
- D. Köthen
- E. Bayreuth
- F. Zakopane
- G. Eisenstadt

1.	
----	--

2.	
----	--

3.	
----	--

4.	
----	--

5.	
----	--

Zadanie 11. (3 pkt)

Uzupełnij poniższe zestawienie, podając trzy wybrane przykłady koncertów instrumentalnych skomponowanych przez przedstawicieli skandynawskiej, czeskiej i rosyjskiej szkoły narodowej XIX w. (po jednym przykładzie z każdej szkoły). Wymień tonacje tych koncertów oraz występujące w nich instrumenty solowe.

szkoła	kompozytor	instrument solowy występujący w koncercie	tonacja
skandynawska			
czeska			
rosyjska			

Zadanie 12. (2 pkt)

Uzupełnij poniższe zdanie, wpisując w miejsce kropek odpowiednie daty. Podaj wydarzenia z historii muzyki, które w umowny sposób wyznaczają początek i koniec tej epoki.

Wyodrębniona w historii muzyki epoka baroku przypada na okres od roku
do roku

Początek baroku wyznacza

Koniec baroku wyznacza

Zadanie 13. (3 pkt) 🎧

Po wysłuchaniu przykładu dźwiękowego wskaż trzy charakterystyczne cechy pozwalające stwierdzić, że utwór, którego słuchasz, reprezentuje *styl brilliant*.

cechy stylu :

1.
2.
3.

Zadanie 14. (5 pkt)

Podaj trzy cechy twórczości C. Debussy'ego typowe dla stylu impresjonistycznego oraz wymień dwa tytuły jego utworów przynależnych do tego stylu.

cechy twórczości:

1.
2.
3.

tytuły utworów:

1.
2.

Zadanie 15. (3 pkt)

Z podanej listy malarzy wybierz trzy nazwiska i połącz je w pary z kompozytorami reprezentującymi ten sam kierunek artystyczny lub ten sam styl historyczny.

malarze: Rembrandt, Giotto, E. Delacroix, Leonardo da Vinci, C. Monet, S. Wyspiański

kompozytor

malarz

1. Fryderyk Chopin	
2. Mieczysław Karłowicz	
3. Josquin des Prés	

Zadanie 16. (3 pkt)

Opera to jeden z ważniejszych gatunków muzycznych uprawianych przez W. A. Mozarta. Uzupełnij poniższe zdania, wstawiając w miejsce kropek tytuły odpowiednich dzieł.

1. Orientalny koloryt opery uzyskał Mozart, wprowadzając do orkiestry kapełę janczarską.
2. Operę ze względu na zespolenie wątków komicznych i tragicznych, zalicza się do gatunku opery *semiseria*.
3. Baśniowość i fantastyka zapowiadające romantyzm występują w operze Mozarta p.t.

Zadanie 17. (2 pkt)

Wymień trzy rodzaje literackie, które w antycznej Grecji były wykonywane z udziałem muzyki.

1.
2.
3.

Zadanie 18. (3 pkt)

W kręgach protestanckich XVI wieku nastąpiła reforma śpiewu kościelnego, która doprowadziła do powstania tak zwanego chorału protestanckiego, nawiązującego, nie tylko w nazwie, do chorału gregoriańskiego. Porównaj oba rodzaje chorału, wymieniając dwie cechy różnicujące oraz jedną cechę wspólną. Porównania dokonaj, wypełniając poniższe zestawienie.

różnice:

chorał protestancki

chorał gregoriański

1.
2.

cecha wspólna:

chorał protestancki i gregoriański

.....

Zadanie 19. (2 pkt)

Spośród podanych niżej form wybierz i podkreśl cztery, które tworzyły cykl w symfoniach londyńskich J. Haydna. Uporządkuj je w kolejności właściwej dla cyklu.

menuet, rondo, allegro sonatowe, fuga, temat z wariacjami, scherzo, sonata

części cyklu:

1.
2.
3.
4.

Zadanie 20. (5 pkt)

Po wysłuchaniu przykładu dźwiękowego określ z dokładnością do 100 lat, z którego wieku pochodzi dany utwór i jaki reprezentuje gatunek (formę) muzyczny. Swoją odpowiedź uzasadnij, wskazując przynajmniej trzy wybrane cechy utworu odnoszące się do faktury, obsady, rodzaju śpiewu, techniki kompozytorskiej lub tonalności.

gatunek (forma muzyczna):

wiek:

uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....

Zadanie 21. (4 pkt)

A. Spośród podanych nazwisk kompozytorów wybierz i podkreśl nazwiska dwóch, którzy komponowali madrygały.

- Francesco Landini
- Domenico Scarlatti
- Mikołaj z Radomia
- Wacław z Szamotuł
- Orlando di Lasso

B. Porównując madrygał średniowieczny i renesansowy, wymień jego wspólne cechy dotyczące tekstu i tonalności.

tematyka:

tonalność:

C. Podaj, w którym wieku pojawił się madrygał w pięciogłosowej wokalne obsadzie kameralnej.

wiek:

Zadanie 22. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu wspomnień Jarosława Iwaszkiewicza podaj tytuł dzieła oraz nazwisko kompozytora, o którym mowa w tekście.

Szkic mój odpowiadał mniej więcej pierwszemu i trzeciemu aktowi opery, brakowało mu bowiem arabskiego drugiego aktu oraz tańca, który stanowi zasadniczy motyw i zasadniczą akcję tej części utworu. W szkicu tym chodziło po prostu o wtajemniczenie bohatera dramatu w misteria dionizyjskie i ukazanie wiecznie żywego Dionizosa na tle ruin teatru w Syrakuzach czy Segeście. Oczywiście dramat w tym kształcie miał jeszcze mniej akcji niż dzisiejszy. Było to raczej podwójne oratorium, w połowie bizantyjsko - kościelne, w połowie pogańskie. Szkic ten posłałem Karolowi do Elizawetgradu.

tytuł dzieła:

kompozytor:

Zadanie 23. (5 pkt)

Wymień gatunek muzyki symfonicznej powstały w drugiej połowie XIX w., reprezentatywny dla twórczości Franciszka Liszta. Podaj przynajmniej trzy typowe cechy tego gatunku oraz dwa tytuły dzieł Liszta, które należą do tego gatunku.

gatunek dzieła:

trzy cechy gatunku:

.....

.....

dwa tytuły dzieł Liszta:

.....

Zadanie 24. (4 pkt) 🎧

Z podanych dwóch przykładów muzycznych (nuty i nagrania) wybierz ten, który reprezentuje styl *monodii akompaniowanej*. Opisz krótko cechy tego stylu, wskaż miejsce i czas jego powstania.

Przykład 1.

PASTORE

In questo lie . to e for . tu . na . to giorno ch'ha posto fi . ne a gl'umo . ro . si af .

. fan . ni del no . stro se . mi de . o can . tiam Pa . sto . ri in

si so . a . vi accen . ti che sian de . gni d'Or . feo no . stri con . cen . . .

. ti Og . gi fat . ta è pie . to . sa l'al . ma già sì sdegno . sa de la bell'Eu . ri .

6/4 6/4

Przykład 2.

Schnell. (♩ = 152.)

Wer rei - tet so spät durch Nacht und

Wind? Es ist der Va - ter mit sei - - nem

monodia akompaniowana występuje w przykładzie nr:

dwie cechy stylu:

.....

.....

.....

czas i miejsce powstania:

.....

Zadanie 25. (2 pkt)

Odpowiedz, podkreślając słowo *prawda* lub *fałsz*, czy poniższe zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe. Swoją odpowiedź uzasadnij faktami z życia kompozytorów.

Trzej klasycy wiedeńscy - Haydn, Mozart i Beethoven - działali jednocześnie w Wiedniu na przestrzeni 3 lat. PRAWDA FAŁSZ

uzasadnienie:

.....

.....

Zadanie 26. (6 pkt)

Poniżej podana jest lista powszechnie używanych skrótów nazw instrumentów muzycznych.

- A. Przy każdym skrócie nazwy włoskiej dodaj polską nazwę instrumentu.
- B. Podkreśl polskie nazwy tych instrumentów, które wchodziły w skład małej orkiestry klasycznej.
- C. Podaj, który z wymienionych instrumentów został po raz pierwszy wprowadzony do orkiestry symfonicznej przez Beethovena.
- D. Podaj, który z wymienionych instrumentów nie mógł być zastosowany przez klasyków i napisz dlaczego.

A. i B. instrumenty:

vno		timp.	
ar.		trbn.	
vc.		cmpl.	
ob.		cl.	
vla		cor.	
fg.		sxf.	
fl.		cb.	

C. instrument wprowadzony przez Beethovena:

D. instrument spoza składu stosowanego przez klasyków i uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 27. (3 pkt) 🎧

Na podstawie analizy słuchowo-wzrokowej Mazurka C-dur op. 56 nr 2 Fryderyka Chopina:

A. Wskaż zasadę kształtowania tego utworu.

B. Wskaż przynajmniej jedną cechę faktury tego utworu, która może ilustrować opisaną w *Kurjerze Szafarskim* fascynację Chopina folklorem:

A Fryc jak nie utnie dobrzyńskiego na skrzypcach, tak wszyscy na dziedzińcu w taniec... Już była prawie jedenasta jak Frycowa basetlę przynosi, gorszą od skrzypicy, o jednej tylko strunie. Dorwawszy się zakurzonego smyka, jak zaczę basować, takim tęgo dudlił, że się wszyscy zlecieli patrzeć na dwóch Fryców, jednego śpiący na skrzypkach, drugiego na jednostrunnej, monokordycznej, zakurzonej rzepolącego basetli...

C. Podaj, w którym z koncertów Chopin zastosował rytm mazurkowy.

Op. 56 Nr. 2

Vivace

34

f

legato

12

dim. (*p*)

18

23

Trd. *

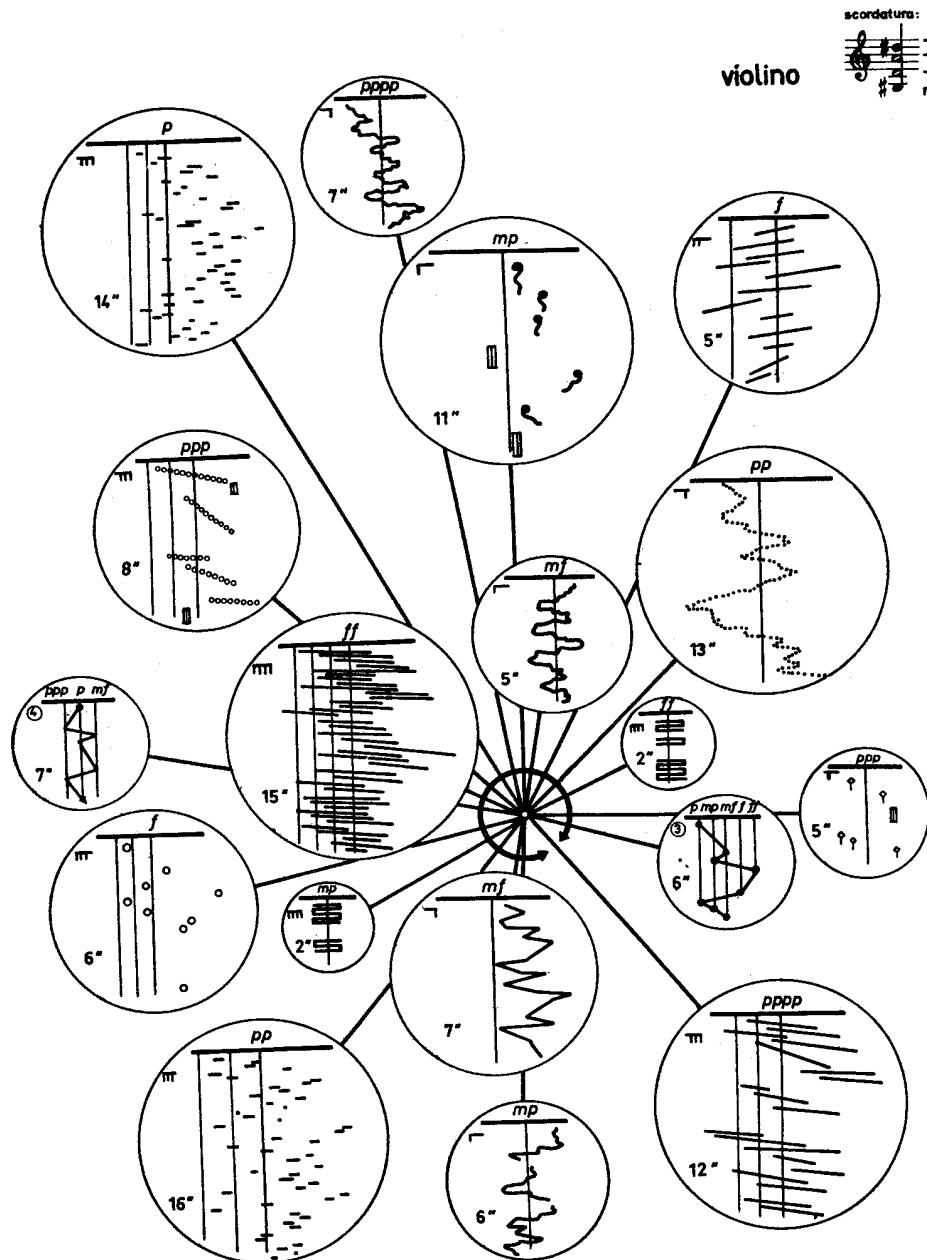
A. zasada kształtowania:

B. cecha faktury:

C. rytm mazurkowy pojawia się w trzeciej części koncertu:

Zadanie 28. (2 pkt)

Poniżej przedstawiony jest zapis partii skrzypiec jednego z *Dwóch utworów na skrzypce i fortepian* Bogusława Schaeffera wraz z fragmentem odautorskiego komentarza do partytury. Nazwij zastosowany rodzaj zapisu muzycznego oraz metodę komponowania, która decyduje o charakterze utworu.

(...) utwór ten może być grany w dowolnym kierunku z zachowaniem podanej kolejności.

zapis:

metoda komponowania:

Zadanie 29. (4 pkt)

A. Wymień trzech wybranych przedstawicieli szkoły flamandzkiej oraz nazwy dwóch gatunków muzycznych typowych dla tej szkoły.

przedstawiciele:

1.
2.
3.

gatunki muzyczne:

1.
2.

B. Z podanej niżej listy terminów wybierz i podkreśl trzy, które charakteryzują styl flamandzki.

- homofonia
- przeimitowanie
- polifonia linearna
- technika koncertująca
- fauxbourdon
- wokalizacja faktury

Zadanie 30. (8 pkt)

Przedstaw nurt neoklasyczny w muzyce XX wieku. W krótkiej wypowiedzi wskaż trzy charakterystyczne cechy tego nurtu i jego przedstawicieli z trzech różnych ośrodków oraz ich dzieła reprezentujące nurt neoklasyczny.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

OCENIANIE POZIOM PODSTAWOWY

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie zadań z arkusza egzaminacyjnego można uzyskać maksymalnie 100 punktów
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych)
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi przedstawił zdający
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), o ilu mówi polecenie
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe), świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają logice udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką egzaminator ocenia na zero punktów.

Numer zadania	Schemat odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Punkty za części zadania	Punkty za całe zadanie
1.	1 C, 2 D, 3 B, 4 E		2
	za wskazanie 3 właściwych połączeń nazwisk kompozytorów z nazwami form lub gatunków muzycznych	1	
	za wskazanie 4 właściwych połączeń nazwisk kompozytorów z nazwami form lub gatunków muzycznych	2	
2.	1. klasycyzm 2. XX w. 3. barok		3
	za podanie techniki wariacyjnej	1	
	za 2 prawidłowo podane epoki	1	
	za 3 prawidłowo podane epoki	2	
3.	W. Lutosławski - cytat 2 K Penderecki - cytat 1 H.M. Górecki - cytat 3		3
	za każde prawidłowe połączenie nazwiska kompozytora z charakterystyką jego twórczości	1	
4.	1) B. Pękiel, 2) M. Zieleński, 3) M. Gomółka, 4) Wacław z Szamotuł, 5) Mikołaj z Radomia, 6) K. Szymanowski		3
	za podanie 2 lub 3 prawidłowych nazwisk kompozytorów	1	
	za podanie 4 lub 5 prawidłowych nazwisk kompozytorów	2	
	za podanie 6 prawidłowych nazwisk kompozytorów	3	

5.	Przykładowa odpowiedź: idea: syntezy sztuk dzieła: np. <i>Tristan i Izolda</i> , <i>Zmierzch bogów</i> praca teoretyczna: np. <i>Opera i dramat</i>			4
	za prawidłowe wskazanie idei		1	
	za prawidłowe wskazanie 1 tytułu dzieła R. Wagnera		1	
	za prawidłowe wskazanie 2 tytułów dzieł R. Wagnera		2	
	za wskazanie tytułu pracy teoretycznej		1	
6.	technika kompozytorska	numer przykładu	epoka	3
	technika przeimitowania	2	renesans	
	technika basso continuo	3	barok	
	technika organalna	1	średniowiecze	
	za prawidłowe przyporządkowanie trzech technik kompozytorskich do przykładu		1	
	za prawidłowe wskazanie trzech epok		2	
za prawidłowe wskazanie dwóch epok		1		
7.	instrument: klawesyn role/funkcje klawesynu, np.: ✓ realizacja basso continuo (<i>Kanata o kawie</i>) ✓ solowy instrument koncertujący (<i>I Koncert klawesynowy d-moll</i>)			3
	za podanie nazwy klawesynu		1	
	za każdą z dwóch ról klawesynu w powiązaniu z prawidłowo dobranym przykładem utworu J.S. Bacha (maksymalnie 2 punkty)		1	
8.	wyjaśnienie: uwzględnienie informacji, że concerto grosso polegało na przeciwstawieniu grupy instrumentów solowych (zwanym concertino) zespołowi instrumentalnemu (tutti, concerto grosso) twórca gatunku: A. Corelli			2
	za wyjaśnienie istoty <i>concerto grosso</i>		1	
	za podanie nazwiska A. Corelliego		1	
9.	autor i tytuł utworu: I. Strawiński <i>Święto wiosny</i> gatunek: balet zespół wykonawczy: Balety Rosyjskie S. Diaghilewa			3
	za wskazanie autora i tytułu utworu		1	
	za wskazanie gatunku		1	
	za wskazanie zespołu wykonawczego		1	
10.	1 C, 2 G, 3 A, 4 B, 5 E			3
	za wskazanie 3 prawidłowych zestawień nazwisk kompozytorów z nazwami miejscowości		1	
	za wskazanie 4 prawidłowych zestawień nazwisk kompozytorów z nazwami miejscowości		2	
	za wskazanie 5 prawidłowych zestawień nazwisk kompozytorów z nazwami miejscowości		3	
11.	Przykładowe odpowiedzi: szkoła skandynawska: E. Grieg - <i>Koncert fortepianowy a-moll</i> szkoła czeska: A. Dwořak - <i>Koncert wiolonczelowy h-moll</i> szkoła rosyjska: P. Czajkowski - <i>Koncert fortepianowy b-moll</i>			3
	za każdą prawidłową odpowiedź		1	

12.	za poprawne podanie daty początku i końca baroku: dla początku np. rok 1600 oraz dla końca rok 1750	1	2				
	za podanie odpowiednich faktów z historii muzyki: początek epoki: 1600 - opera <i>Euridice</i> Periego koniec epoki: 1750 - rok śmierci J.S. Bacha	1					
13.	Przykładowe cechy stylu brillant: ✓ ornamentalna linia melodyczna ✓ wielodźwiękowe nieregularne grupy rytmiczne ✓ pasaże improwizacyjne		3				
	za każdą prawidłową cechę stylu brillant (max 3 punkty)	1					
14.	Przykładowe cechy twórczości C. Debussyego typowe dla impresjonizmu: ✓ kolorystyka dźwiękowa istotnym elementem utworu ✓ rozbudowanie środków artykulacyjnych, częsta zmiana artykulacji w utworze ✓ znaczne zróżnicowanie efektów dynamicznych (zwłaszcza cichych poziomów głośności)		5				
	Przykładowe tytuły utworów C. Debussy'ego ✓ preludium symfoniczne <i>Popołudnie Fauna</i> ✓ tryptyk symfoniczny <i>Morze</i>						
	za każdą prawidłową cechę stylu impresjonistycznego (maksymalnie 3 punkty)	1					
	za każdy prawidłowy tytuł utworu C. Debussy'ego (maksymalnie 2 punkty)	1					
15.	1. F. Chopin - E. Delacroix 2. M. Karłowicz - S. Wyspiański 3. J. des Prés - Leonardo da Vinci		3				
	za każde prawidłowo dobrane nazwiska malarzy i kompozytorów	1					
16.	1. <i>Urowadzenie z seraju</i> 2. <i>Don Giovanni (Don Juan)</i> 3. <i>Czarodziejski flet</i>		3				
	za każdy właściwie wstawiony tytuł opery	1					
17.	epika, liryka, dramat		2				
	za wymienienie dwóch rodzajów	1					
	za wymienienie trzech rodzajów literacko-muzycznych	2					
18.	różnice:		3				
	<table><tr><th>chorał protestancki</th><th>chorał gregoriański</th></tr><tr><td>• tekst niemiecki (języki narodowe) • śpiew najczęściej z organami</td><td>• tekst łaciński • śpiew a cappella</td></tr></table>	chorał protestancki		chorał gregoriański	• tekst niemiecki (języki narodowe) • śpiew najczęściej z organami	• tekst łaciński • śpiew a cappella	
	chorał protestancki	chorał gregoriański					
	• tekst niemiecki (języki narodowe) • śpiew najczęściej z organami	• tekst łaciński • śpiew a cappella					
	cecha wspólna:						
	<table><tr><th>chorał protestancki i gregoriański</th></tr><tr><td>• muzyka religijna, kościelna</td></tr></table>	chorał protestancki i gregoriański		• muzyka religijna, kościelna			
	chorał protestancki i gregoriański						
• muzyka religijna, kościelna							
za prawidłowe wskazanie 1 różnicy	1						
za prawidłowe wskazanie 2 różnic	2						
za prawidłowe wskazanie podobieństwa	1						

19.	1. allegro sonatowe, 2. temat z wariacjami, 3. menuet, 4. rondo		2
	za prawidłowo wybrane formy	1	
	za prawidłową kolejność form w cyklu	1	
20.	za wskazanie gatunku (formy) - należy wpisać: organum	1	5
	za wskazanie wieku - należy wpisać: XII w.	1	
	w uzasadnieniu mogą pojawić się następujące cechy: ✓ faktura polifoniczna ✓ technika organalna ✓ głos burdonowy + melizmatyczny głos organalny	1	
	za każdą prawidłowo wymienioną cechę utworu (maksymalnie 3 punkty)		
21.	A. za podkreślenie nazwisk Landiniego i Lassa	1	4
	B. za wskazanie tematyki – np. świecka	1	
	za wskazanie tonalności – należy wpisać: skale modalne	1	
	C. za podanie wieku – XVI	1	
22.	za tytuł: <i>Król Roger</i>	1	2
	za nazwisko: Szymanowski	1	
23.	za wskazanie gatunku: poemat symfoniczny	1	5
	Przykładowe cechy poematu symfonicznego: ✓ programowość ✓ jednoczęściowość ✓ stosowanie motywów przewodnich	1	
	za każdą z prawidłowo podanych cech poematu symfonicznego (maksymalnie 3 punkty)		
	Przykładowe tytuły poematów symfonicznych F. Liszta: ✓ <i>Tasso</i> ✓ <i>Prometeusz</i> za wymienienie dwóch tytułów poematów symfonicznych F. Liszta	1	
24.	za zaznaczenie przykładu pierwszego	1	4
	Opis ze wskazaniem przykładowych cech stylu monodii akompaniowanej: ✓ jeden głos wokalny z towarzyszeniem basso continuo ✓ styl recytatywny	2	
	za odpowiedź: Włochy oraz początek XVII w.	1	
25.	falsz; za poprawne podkreślenie	1	2
	za uzasadnienie z uwzględnieniem informacji biograficznych: o wyjeździe Beethovena na stałe do Wiednia w roku 1792 i śmierci Mozarta w roku 1791	1	
26.	A. vno. = skrzypce, timp. = kotły, ar. = harfa, trbn. = puzon, vc. = wiolonczela, cmpl. = dzwonki, ob. = obój, cl. = klarnet, vla.= altówka, cor. = róg, fg. = fagot, sxf.= saksofon, fl.= flet, cb. = kontrabas		6
	za poprawne wpisanie przynajmniej 7 nazw instrumentów	1	
	za poprawne wpisanie przynajmniej 10 nazw instrumentów	2	
	za poprawne wpisanie przynajmniej 13 nazw instrumentów	3	
	B. za podkreślenie 9 instrumentów: skrzypce, altówka, wiolonczela, kontrabas, flet, obój, fagot, róg, kotły	1	
	C. za odpowiedź: puzon	1	

	D. za odpowiedź: saksofon, ponieważ był skonstruowany w XIX w.	1		
27.	A. za odpowiedź: okresowa zasada kształtowania, zasada szeregowania	1	3	
	B. za wskazanie np. na puste kwinty w lewej ręce nawiązujące do faktury kapeli ludowej	1		
	C. za wpisanie: <i>Koncert f-moll</i>	1		
28.	za zapis: grafika muzyczna lub notacja graficzna	1	2	
	za metodę komponowania: aleatoryzm lub technika aelatoryczna	1		
29.	A. Przykładowi przedstawiciele: ✓ J. Ockeghem ✓ J. des Prés ✓ A. Willaert		4	
	za wypisanie 2 nazwisk przedstawicieli	1		
	za wypisanie 3 nazwisk przedstawicieli	2		
	za wskazanie gatunków: motet i msza	1		
	B. za podkreślenie trzech terminów, np.: ✓ polifonia linearna ✓ przeimitowanie ✓ wokalizacja faktury	1		
30.	za wyjaśnienie nazwy kierunku jako nurtu stylistycznego, który pojawił się w latach 20. XX wieku i polegał na nawiązaniu do muzyki epok minionych	1	8	
	za każde prawidłowo wymienione nazwisko kompozytora w powiązaniu z prawidłowo dobranym tytułem dzieła (kompozytorzy z trzech różnych ośrodków narodowych, np. Strawiński <i>Pulcinella</i> , Hindemith <i>Ludus tonalis</i> , Britten <i>Wariacje na temat</i>) po 1 punkcie	3		
	za wymienienie przynajmniej 3 prawidłowych cech neoklasycyzmu	3		
	za wymienienie przynajmniej 2 prawidłowych cech neoklasycyzmu	2		
	za wymienienie 1 prawidłowej cechy neoklasycyzmu	1		
	Przykładowe odpowiedzi: ✓ odrodzenie dawnych form instrumentalnych tj. symfonia, sonata, koncert, kwartet, fuga, concerto grosso i inne ✓ odrodzenie dawnych technik kompozytorskich tj. technika polifoniczna, imitacyjna, wariacyjna, przetworzeniowa i inne ✓ odejście od programowości			
	za kompozycję wypowiedzi (spójność i logika wywodu)	1		

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

☐

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII MUZYKI POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 180 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron, nuty i płytę z nagraniami. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera trzy części. Część pierwsza arkusza to test, część druga wymaga analizy przykładów muzycznych, a część trzecia napisania wypracowania na jeden z podanych tematów.
3. Czynności zaplanuj tak, aby możliwe było rozwiązanie zadań z trzech części arkusza w ciągu 180 minut.
4. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
8. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz właściwe.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie **50 punktów**

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

CZĘŚĆ I

TEST SPRAWDZAJĄCY WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI USTALONE W STANDARDACH WYMAGAŃ EGZAMINACYJNYCH Z HISTORII MUZYKI (20 punktów)

Zadanie 1. (1 pkt)

Połącz nazwiska kompozytorów z nazwami tych form lub gatunków muzycznych, które są charakterystyczne dla ich twórczości. W tym celu przyporządkuj cyfrom odpowiednie litery.

1. Bedrich Smetana	A. serenada
2. Carlo Gesualdo da Venosa	B. sonata da chiesa
3. Archangelo Corelli	C. organum
4. Perotinus	D. madrygał
	E. poemat symfoniczny

1.	
2.	
3.	
4.	

Zadanie 2. (2 pkt)

A. Wskaż dwie cechy, które różnią dramat muzyczny R. Wagnera od opery romantycznej.

1.
2.

B. Podaj tytuł wybranej pracy teoretycznej kompozytora, w której omawia on własną koncepcję sztuki dramatycznej.

.....

Zadanie 3. (1 pkt)

Zaznacz na skali chronologicznej:

- literą **A** okres włoskiego Ars Nova
- literą **Z** wiek określany jako „złoty wiek” w sztuce polskiej
- literą **O** wiek, w którym pojawia się wczesne organum.

VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX

Zadanie 4. (1 pkt)

Wymień 3 rodzaje pieśni występujące w twórczości F. Schuberta, uwzględniając kryterium formy, gatunku literackiego i treści.

.....

.....

.....

Zadanie 5. (2 pkt)

Przełomowe znaczenie tego dzieła, nazwanego przez kompozytora *Obrazami z pogańskiej Rusi* polega na „rewolucyjnym, nowym zupełnie traktowaniu elementu rytmicznego. Dotąd rytmika była podporządkowana melodyce, harmonice i formie, tu stała się po raz pierwszy czynnikiem konstrukcyjnym, pierwszoplanowym.” Podaj nazwisko autora utworu, jego tytuł oraz nazwę zespołu, który wykonał to dzieło po raz pierwszy w Paryżu w 1913 r.

A. Autor i tytuł dzieła:

B. Zespół wykonawczy:

Zadanie 6. (3 pkt)

Poniżej podano nazwy trzech technik kompozytorskich, a na następnych stronach zamieszczono przykłady trzech utworów powstałych w różnych epokach. Zestaw przykład nutowy z nazwą techniki kompozytorskiej, która w nim występuje oraz podaj nazwę epoki historycznej, z której pochodzi każdy prezentowany utwór. W tym celu uzupełnij poniższe zestawienie.

technika kompozytorska	numer przykładu	epoka
technika przeimitowania		
technika basso continuo		
technika organalna		

Przykład 1.

Nos qui vi-vi-mus be-ne-di-ci-mus do-mi-num ex hoc nunc et

us-que ad sac-cu-lum.

Przykład 2.

Nunc scio vere

Cantus

Altus

Tenor

Bassus

Nunc scio vere

re, sci o ve re, sci o ve re, sci o

qui a-mi-sit Do

o ve re, qui a-mi

ve-ra, qui a-mi-sit Do

o ve re, ve-ra, qui a-mi

Przykład 3.

125

VI. princ.

VI. I

VI. II

Vle

B.

7 6 7 6 7 6

5₄ 4_# 4 4_# 4 5

132

VI. princ.

VI. I

VI. II

Vle

B.

6 7 6 6 6 6

4 5 4_# 6 4 6

139

VI. princ.

VI. I

VI. II

Vle

B.

6_b 6 2_# 6 6 6

4 4_# 4 4_# 4 4_#

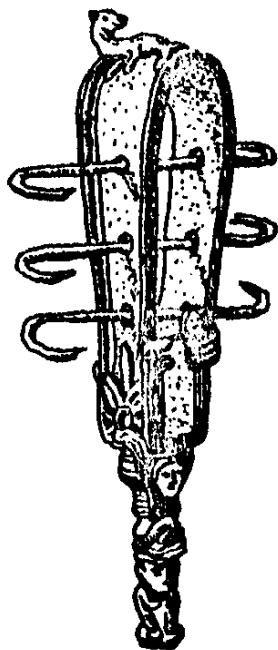
Tasto solo

Zadanie 7. (1 pkt)

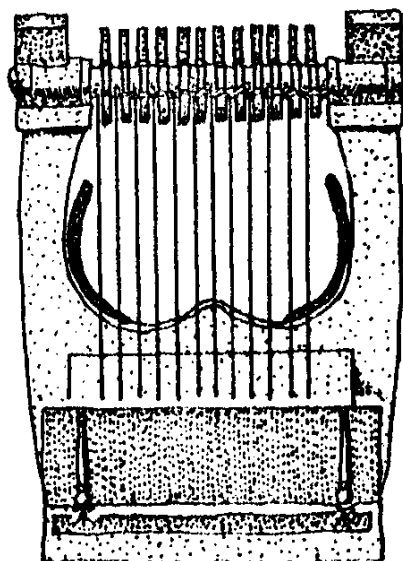
Podpisz rysunki odpowiednimi terminami wybranymi z poniższych list. Nazwę instrumentu oraz kulturę, dla której był dany instrument szczególnie charakterystyczny wpisz w oznaczone miejsca pod ilustracjami.

Kultury: Grecja, Egipt

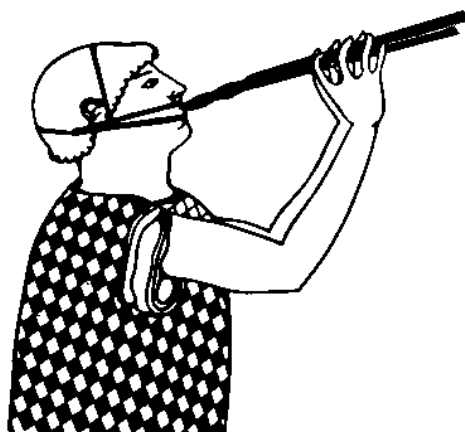
Instrumenty: aulos, kithara, sistrum

1.

2.

3.

Zadanie 8. (1 pkt)

Rozstrzygnij, czy podane informacje są prawdziwe, czy fałszywe.

W tabeli w kolejnych rubrykach dopisz obok podanych informacji: prawda lub fałsz.

1. Guido z Arezzo powoływał się w swych pismach na poglądy Gioseffo Zarlino.	
2. Guido z Arezzo zreformował pismo nutowe, wprowadzając linie zaopatrzone w klucze.	

Zadanie 9. (1 pkt)

Uzupełnij poniższe zdanie.

Wśród licznych oper Mozarta szczególną popularność zyskały: *Don Giovanni*, reprezentujący typ opery, baśniowy singspiel pt. oraz orientalna opera pt.

Zadanie 10. (1 pkt)

Nazwij teorię, której dotyczy niżej zamieszczony fragment tekstu oraz podaj, w jakiej kulturze i epoce powstała.

Harmonicy utrzymują, że niektóre melodie czynią ludzi panami samych siebie, rozsądnymi, sprawiedliwymi lub też odważnymi, podczas gdy inne czynią ludzi nikczemnikami; nie dopuszczają oni nawet, iż rodzaj chromatyczny nie może uczynić nikczemnym człowieka, który zeń korzysta, czy też że rodzaj enharmoniczny nie może uczynić go odważnym.

nazwa teorii:

epoka i kultura:

Zadanie 11. (1 pkt)

Wymień we właściwej kolejności części cyklu symfonicznego stosowanego najczęściej przez J. Haydna w symfoniach londyńskich.

1.
2.
3.
4.

Zadanie 12. (1 pkt)

Przedstawiony poniżej utwór - zapis partii skrzypiec jednego z *Dwóch utworów na skrzypce i fortepian* B. Schaeffera (wraz z fragmentem odautorskiego komentarza do partytury) jest przykładem zastosowania techniki aleatorycznej. Wymień dwa elementy tego dzieła, które kompozytor potraktował aleatorycznie.

scordatura:
violino

(...) utwór ten może być grany w dowolnym kierunku z zachowaniem podanej kolejności.

1.
2.

Zadanie 13. (2 pkt)

Wymień gatunek muzyki symfonicznej powstały w drugiej połowie XIX w., reprezentatywny dla twórczości Ryszarda Straussa oraz podaj dwie typowe cechy tego gatunku.

A. Gatunek:

B. Dwie cechy gatunku:

.....

.....

Zadanie 14. (1 pkt)

Połącz tytuły pieśni z wydarzeniami w dziejach narodu polskiego, z którymi są związane. W tym celu przyporządkuj cyfrom odpowiednie litery.

1. <i>Bogurodzica</i>	A. Utworzenie Legionów Polskich we Włoszech
2. <i>Mazurek 3 maja</i>	B. Bitwa pod Grunwaldem
3. <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>	C. Powstanie listopadowe
4. <i>Warszawianka 1831</i>	D. Uchwalenie Konstytucji 3 maja
	E. Zjazd w Gnieźnie

1.	
----	--

2.	
----	--

3.	
----	--

4.	
----	--

Zadanie 15. (1 pkt)

Podaj nazwiska polskich kompozytorów niżej wymienionych dzieł:

tytuł dzieła

kompozytor

1. balet *Pan Twardowski*

2. *Symfonia pieśni żałosnych*

3. poemat symfoniczny *Odwieczne pieśni*

4. opera *Nędza uszczęśliwiona*

CZĘŚĆ II

ANALIZA PRZYKŁADÓW MUZYCZNYCH

Na podstawie nagrań i nut przeprowadź analizę pięciu przykładów, zgodnie z poleceniami w zadaniach nr 16 - 20. Z treścią poleceń zapoznaj się **przed** przystąpieniem do przesłuchania nagrań.

Przykłady dźwiękowe do Części II

- nr 1: M. Mielczewski *Deus in nomine tuo*
- nr 2: J.S. Bach *IV Koncert Brandenburski G-dur, BWV 1049, cz. I*
- nr 3: F. Chopin *Fantazja na tematy polskie op.13.*
- nr 4: F. Liszt *Totentanz*
- nr 5: J. Brahms *II Koncert fortepianowy B-dur, op.83 cz.4*

Zadanie 16. (2 pkt) 🎧

W przykładzie dźwiękowym nr 1 zamieszczono fragment koncertu Marcina Mielczewskiego.

A. Po wysłuchaniu nagrania wymień skład zespołu wykonawczego.

.....

.....

B. Określ rodzaj tego koncertu z uwagi na środki wykonawcze i na jego funkcję.

.....

Zadanie 17. (2 pkt) 🎧

Przykład dźwiękowy nr 2 prezentuje fragment pierwszej części jednego z koncertów J.S. Bacha. Po wysłuchaniu przykładu i zapoznaniu się z materiałem nutowym określ, jaki to rodzaj koncertu barokowego. Swoją odpowiedź uzasadnij, określając role poszczególnych grup instrumentów w utworze.

A. Rodzaj koncertu:

.....

B. Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 18. (1 pkt) 🎧

Po wysłuchaniu przykładu dźwiękowego nr 3 wskaż dwie charakterystyczne cechy pozwalające stwierdzić, że utwór, którego słuchasz, reprezentuje *styl brilliant*.

1.

2.

Zadanie 19. (3 pkt) 🎧

Po analizie przykładu dźwiękowego nr 4 i zapoznaniu się z materiałem nutowym wykonaj polecenia A, B, C.

A. Określ formę utworu.

.....

B. Wyjaśnij tytuł utworu *Totentanz (Dance of Death, Danse Macabre)*, odwołując się do cytowanej przez kompozytora melodii.

.....

.....

.....

C. Wskaż dwa charakterystyczne środki techniki pianistycznej zastosowane w analizowanym fragmencie.

1.

.....

2.

.....

Zadanie 20. (2 pkt) 🎧

Na podstawie analizy słuchowej przykładu dźwiękowego nr 5 – fragmentu czwartej części *Koncertu B-dur* J. Brahmsa opisz współdziałanie solisty z orkiestrą w tym utworze.

.....

.....

.....

.....

CZĘŚĆ III

ZADANIE ROZSZERZONEJ ODPOWIEDZI

Zadanie 21. (20 pkt)

Napisz wypracowanie na jeden z niżej podanych tematów.

Temat nr 1: **Przedstaw powstanie i rozwój koncertu instrumentalnego w epoce baroku.**
W pracy uwzględnij analizę przykładów muzycznych z Części II arkusza oraz zamieszczony niżej cytat.

Na koniec Vivaldi zagrał solo bez akompaniamentu - wspaniale, potem dodał fantazję - kadencję - która mnie wprost oszłomiła, gdyż wydaje się niemożliwością, by w ogóle można tak grać. Dochodził palcami do podstawka za ledwie na szerokość słomki, tak że smyczek nie miał miejsca i to na wszystkich czterech strunach z nieprawdopodobną szybkością.

J.F. Uffenbach *Dzienniki*

Temat nr 2: **Przedstaw przemiany koncertu i form koncertujących w klasycyzmie i w XIX wieku.**

W pracy uwzględnij wnioski z analizy przykładów muzycznych w Części II arkusza oraz zamieszczone niżej cytaty.

Są pośrodku między tym, co za trudne, i tym, co za łatwe - są bardzo błyskotliwe - przyjemne dla ucha - naturalne, lecz nie puste; tu i tam mogą sprawiać satysfakcję tylko znawcom, jednakże i laicy muszą być zadowoleni, nie wiedząc nawet dlaczego...

W. A. Mozart o własnych koncertach fortepianowych w *Liście do ojca* z 28 II 1782 r.

Pozwolić królować instrumentowi solowemu nie wymagając abdykacji orkiestry, taki był zamiar, który Beethoven urzeczywistnił zwycięsko po raz pierwszy.

H. Berlioz

Nowym pomysłem musi odpowiadać nowa forma.

F. Liszt

Wybieram temat nr

W tym miejscu zdający ma ok. 5 stron na napisanie krótkiego wypracowania.

PRZYKŁADY NUTOWE
DO CZĘŚCI II ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO
DLA POZIOMU ROZSZERZONEGO

✓ Przykład do zadania 17.

J. S. Bach *IV Koncert Brandenburski BWV 1049 cz. 1 (fragmenty)*

✓ Przykład do zadania 19.

F. Liszt *Totentanz (fragmenty)*

Przykład do zadania 17.

J.S. Bach IV Koncert brandenburski BWV 1049 cz.1

CONCERTO NO. 4

Johann Sebastian Bach
BWV 1049
1685-1750

I

Allegro

Violino principale
Flauti
(Flute & oboe.)
Violino I di ripieno
Violino II di ripieno
Viola di ripieno
Violoncello
Violone e Continuo

Violino principale
Flauti
Violino I di ripieno
Violino II di ripieno
Viola di ripieno
Violoncello
Violone e Continuo

No. 281

EE 6715

© 1976 Ernst Eulenburg Ltd., London

Violino principale
Flauti
Violino I di ripieno
Violino II di ripieno
Viola di ripieno
Violoncello
Violone e Continuo

35

Vi. pr.
Fl.
VI.
Vla.
Vc.
Vcl. e C.

43

Vi. pr.
Fl.
VI.
Vla.
Vc.
Vcl. e C.

51

Vi. pr.
Fl.
VI.
Vla.
Vc.
Vcl. e C.

59

Vi. pr.
Fl.
VI.
Vla.
Vc.
Vcl. e C.

66

83 Solo

Tutti

87

97

VI. pr.

Fl.

VI.

Vla.

Vc.

Vne. e C.

VI. pr.

Fl.

VI.

Vla.

Vc.

Vne. e C.

This musical score page contains measures 99 through 123. It is arranged in two systems of six staves each. The staves are labeled as follows:

- Violin I (Vl. pr.):** The top staff in each system, featuring complex melodic lines with many slurs and ties.
- Flute (Fl.):** The second staff, which is mostly silent with rests.
- Violin II (Vl.):** The third staff, providing harmonic support with sustained notes and some movement.
- Viola (Vla.):** The fourth staff, also providing harmonic support with sustained notes.
- Violoncello (Vc.):** The fifth staff, featuring a steady, rhythmic pattern.
- Double Bass (Vnc. e C.):** The bottom staff, providing a bass line with sustained notes and some movement.

Measure numbers 99, 107, 115, and 123 are indicated at the beginning of their respective systems. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, slurs, ties, and dynamic markings.

131

Vl. pr.
Fl.
Vl.
Vla.
Vc.
Vne.
e C.

136

Vc. pr.
Fl.
Vl.
Vla.
Vc.
Vne.
e C.

F. Liszt Totentanz

HALÁLTÁNC

TOTENTANZ

Paraphrase über „Dies irae“
für Pianoforte und Orchester
im hochherzigen Progenen unserer Kunst, Hans von Bülow, verhängungsvoll und dankbar

12571
(1849)

Andante.

Andante.

1979

Pronto.

This page of musical notation is divided into two systems. The left system contains five staves of piano accompaniment, with the tempo marking **Presto.** appearing above the first staff. The right system contains four staves, including a vocal line with lyrics and piano accompaniment. The tempo marking **Presto.** is repeated above the first staff of the right system. The notation is dense, with many sixteenth and thirty-second notes, and includes various musical markings such as *mar. celia. prima*, *prote.*, and *riser.*

Presto.

mar. celia. prima

prote.

riser.

Presto.

mar. celia. prima

prote.

riser.

Allegro.

First system of musical notation for 'Allegro.' It includes staves for Flute (Fl.), Clarinet (Clar.), Bassoon (Fag.), Trumpet (Tromp.), and Trombone (Tromb.). The woodwinds have melodic lines with various dynamics like *f marcato* and *cresc.*. The brass section plays a rhythmic pattern of eighth notes. The system concludes with a double bar line.

Allegro.

Second system of musical notation for 'Allegro.' It continues the orchestral textures from the first system. The woodwinds and strings maintain their respective parts, with some woodwinds playing more active melodic lines. The system ends with a double bar line.

Third system of musical notation. It features a variety of instruments including Flute (Fl.), Clarinet (Clar.), Bassoon (Fag.), Trumpet (Tromp.), Trombone (Tromb.), and Cymbal (Cym.). The woodwinds have melodic lines with dynamics like *f marcato* and *cresc.*. The brass section plays a rhythmic pattern of eighth notes. The system concludes with a double bar line.

Fourth system of musical notation. It continues the orchestral textures from the third system. The woodwinds and strings maintain their respective parts, with some woodwinds playing more active melodic lines. The system ends with a double bar line.

First system of a musical score. It features a grand staff with a piano (p) dynamic marking. The upper staves contain complex melodic lines with many beamed sixteenth notes. The lower staves provide a harmonic accompaniment with sustained notes and some melodic movement. The system is divided into two measures by a bar line.

Second system of the musical score. It continues the composition with similar melodic and harmonic textures. A piano (p) dynamic marking is present. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines, indicating a continuous flow of music across the system.

OCENIANIE POZIOM ROZSZERZONY

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie zadań z arkusza można uzyskać maksymalnie 50 punktów
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi)
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), o ilu mówi polecenie
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe), świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają logice udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką egzaminator ocenia na zero punktów.

Część I – test sprawdzający wiadomości i umiejętności (20 punktów)

Numer zadania	Schemat odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Punkty za część zadania	Punkty za całe zadanie
1.	1 E, 2 D, 3 B, 4 C za wskazanie 4 właściwych połączeń nazwisk kompozytorów z nazwami form lub gatunków muzycznych		1
2.	A. za podanie dwóch cech różnicujących, np. za informację, że, w przeciwieństwie do opery romantycznej, w dramacie: ✓ nadrzędność akcji dramatycznej (muzyka podporządkowana akcji dramatycznej) ✓ zjednoczenie elementów recytatywnych z aryjnymi	1	2
	B. za podanie jednego tytułu dzieła teoretycznego Wagnera, np. <i>Opera i dramat</i>	1	
3.	A XIV w. Z XVI w. O IX w. za wpisanie 3 właściwych dat na skali chronologicznej		1
4.	za wymienienie 3 rodzajów pieśni, np. ✓ pieśń zwrotkowa ✓ pieśń wariacyjna ✓ pieśń deklamacyjna		1

5.	A. za informację: autor i tytuł dzieła: Igor Strawiński <i>Święto wiosny</i>	1	2												
	B. za podanie zespołu wykonawczego: Balety Rosyjskie S. Diagilewa (Balety Diagilewa)	1													
6.	<table><tr><td>technika kompozytorska</td><td>numer przykładu</td><td>epoka</td></tr><tr><td>technika przeimitowania</td><td>2</td><td>renesans</td></tr><tr><td>technika basso continuo</td><td>3</td><td>barok</td></tr><tr><td>technika organalna</td><td>1</td><td>średniowiecze</td></tr></table>	technika kompozytorska	numer przykładu	epoka	technika przeimitowania	2	renesans	technika basso continuo	3	barok	technika organalna	1	średniowiecze		3
	technika kompozytorska	numer przykładu	epoka												
	technika przeimitowania	2	renesans												
	technika basso continuo	3	barok												
	technika organalna	1	średniowiecze												
	za prawidłowe przyporządkowanie trzech technik kompozytorskich do przykładu	1													
za prawidłowe wskazanie trzech epok	2														
za prawidłowe wskazanie dwóch epok	1														
7.	1. sistrum, Egipt 2. gitara, Grecja 3. aulos, Grecja za 3 prawidłowe, pełne podpisy instrumentów		1												
8.	1. fałsz 2. prawda za 2 prawidłowe odpowiedzi		1												
9.	Wśród licznych oper Mozarta szczególną popularność zyskały: <i>Don Giovanni</i> , reprezentujący typ opery semiseria , baśniowy singspiel pt. Czarodziejski flet oraz orientalna opera pt. Uprowadzenie z Seraju . za 3 prawidłowe uzupełnienia		1												
10.	nazwa teorii: teoria ethosu epoka i kultura: antyczna (starożytna) Grecja za podanie nazwy teorii oraz epoki i kultury, w której teoria ta powstała		1												
11.	1. allegro sonatowe 2. wariacje 3. menuet 4. rondo za podanie właściwych części w dobrej kolejności		1												
12.	za podanie 2 elementów, np. ✓ melodyka ✓ rytmika		1												
13.	A. za informację: poemat symfoniczny	1	2												
	B. za podanie 2 cech gatunku, np. ✓ jednoczęściowość ✓ programowość	1													
14.	1 B, 2 D, 3 A, 4 C za dobre zestawienie wszystkich elementów		1												

15.	1. balet <i>Pan Twardowski</i> – (Ludomir) Różycki 2. <i>Symfonia pieśni żałosnych</i> – (Henryk Mikołaj) Górecki 3. poemat symfoniczny <i>Odwieczne pieśni</i> – (Mieczysław) Karłowicz 4. opera <i>Nędza uszczęśliwiona</i> – (Maciej) Kamieński za 4 prawidłowo podane nazwiska	1
-----	--	---

Część II – analiza przykładów muzycznych (10 punktów)

Numer zadania	Schemat odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Punkty za części zadania	Punkty za całe zadanie
16.	A. skład zespołu wykonawczego: skrzypce, wiolonczela, organy, solowy głos basowy	1	2
	B. wokalny koncert kościelny (odpowiedź powinna składać się z dwóch elementów: nazwy - koncert wokalny lub wokально - instrumentalny oraz funkcji - koncert kościelny lub sakralny, religijny, duchowny).	1	
17.	A. concerto grosso	1	2
	B. wskazanie dwóch grup instrumentów typowych dla concerto grosso i podanie ich roli - tutti (grosso, ripieno): skrzypce I, skrzypce II, altówka, wiolonczela, bc. oraz concertino: skrz. i flety I i II	1	
18.	wskazanie dwóch prawidłowych cech stylu brillant, np: ✓ ornamentalna linia melodyczna ✓ wielodźwiękowe nieregularne grupy rytmiczne		1
19.	A. wariacje lub temat z wariacjami	1	3
	B. wyjaśnienie tytułu utworu odwołujące się do występującego w temacie wariacji cytatu sekwencji średniowiecznej (żałobnej) <i>Dies irae</i> (<i>Dzień gniewu</i>)	1	
	C. wskazanie dwóch środków techniki pianistycznej zastosowanych w analizowanym przykładzie, np. ✓ kadencje wirtuozowskie ✓ gra pasażowa	1	
20.	opis, który uwzględnia: ✓ równoważną rolę solisty i orkiestry ✓ symfonizację partii fortepianu, traktowanie fortepianu jako jednego z instrumentów orkiestry		2
	wskazanie równoważnej roli orkiestry i solisty	1	
	rozwińcie opisu odwołujące się do faktury i roli fortepianu oraz faktury i roli orkiestry	1	

Część III – zadanie rozszerzonej odpowiedzi (20 punktów)

Zadanie 21.

Temat nr 1

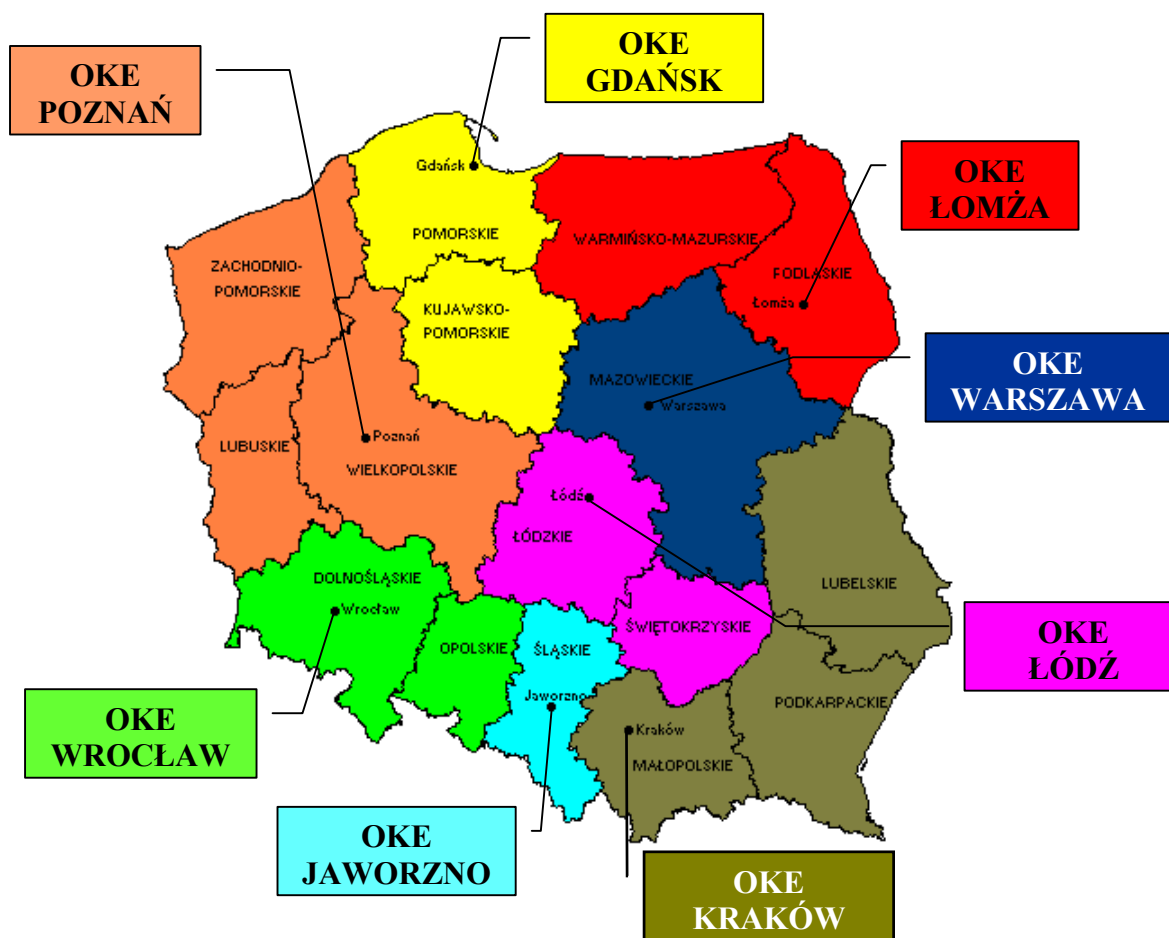
	Kryterium	Kryterium w pełni zrealizowane	Punkty częstkowe	Max. pkt
Treść pracy	Teza	Teza lub własne stanowisko dotyczące powstania i rozwoju koncertu w baroku sformułowane w sposób jasny i przekonujący.	0 – 1	1
	Dobór argumentów, ich omówienie i właściwe odwołanie się do faktów (w tym do dzieł muzycznych i/lub literackich)	Źródła i początki koncertu barokowego.	0 – 2	15
		Różnorodność koncertu barokowego: ✓ omówienie 3 rodzajów koncertu instrumentalnego wg kryterium roli i dyspozycji instrumentów	0 – 3	
		✓ różnorodność budowy koncertu barokowego ✓ zasada kształtowania koncertu barokowego ✓ funkcje koncertu	0 – 3	
		✓ różnorodność aparatu wykonawczego.	0 – 1	
		Wykazanie znajomości najważniejszych koncertów w twórczości A. Vivaldiego, A. Corellego, J.S. Bacha, J.F. Haendla i innych.	0 – 4	
		Wykorzystanie wniosków z analizy zadania 16. i 17. oraz cytatu.	0 – 2	
	Terminologia	Właściwe posługiwanie się terminami i pojęciami muzycznymi, świadczące o ich zrozumieniu.	0 – 1	1
	Umiejętność syntezy	Jasno i przekonująco sformułowane wnioski.	0 – 1	1
Kompozycja	Struktura pracy	Czytelna struktura pracy, wstęp, rozwinięcie i zakończenie zachowują właściwe proporcje.	0 – 1	1
Język i styl	Poprawność językowa i stylistyczna	Poprawność gramatyczna i stylistyczna.	0 – 1	1

Punkty za kompozycję oraz język i styl przyznawane są wówczas, gdy praca jest na temat.

Temat nr 2

	Kryterium	Kryterium w pełni zrealizowane	Punkty częstkowe	Max. pkt
Treść pracy	Teza	Teza lub własne stanowisko dotyczące porównania form koncertujących w XVIII i XIX w. sformułowane w sposób jasny i przekonujący.	0 – 1	1
	Dobór argumentów, ich omówienie i właściwe odwołanie się do faktów (w tym do dzieł muzycznych i/lub literackich).	Cechy formalne i stylistyczne koncertu klasycznego.	0 – 2	15
		Rola L. Beethovena w przemianach koncertu klasycznego.	0 – 2	
		Zmiany formalne w koncercie XIX w.	0 – 4	
		Wpływ estetyki epoki na koncert w XIX w.	0 – 2	
		Wykorzystanie wniosków z analizy z części II arkusza.	0 – 1	
		Wykazanie znajomości literatury klasycznej i romantycznej w odniesieniu do form koncertujących.	0 – 2	
		Dobranie odpowiednich przykładów koncertów ilustrujących cytaty z tematu.	0 – 2	
	Terminologia	Właściwe posługiwanie się terminami i pojęciami muzycznymi, świadczące o ich zrozumieniu.	0 – 1	1
	Umiejętność syntezy	Jasno i przekonująco sformułowane wnioski.	0 – 1	1
Kompozycja	Struktura pracy	Czytelna struktura pracy, wstęp, rozwinięcie i zakończenie zachowują właściwe proporcje.	0 – 1	1
Język i styl	Poprawność językowa i stylistyczna	Poprawność gramatyczna i stylistyczna.	0 – 1	1

Punkty za kompozycję oraz język i styl przyznawane są wówczas, gdy praca jest na temat.

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Łucka 11, 00-842 Warszawa
tel. 022 656 38 00, fax 022 656 37 57
www.cke.edu.pl ckesekr@cke.edu.pl

OKE Gdańsk

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk,
tel. (0-58) 320 55 90, fax.320 55 91
www.oke.gda.pl komisja@oke.gda.pl

OKE Łódź

ul. Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. (0-42) 634 91 33 s: 664 80 50/51/52
fax. 634 91 54
www.komisja.pl komisja@komisja.pl

OKE Jaworzno

ul. Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel.(0-32) 616 33 99 w.101
fax.616 33 99 w.108, www.oke.jaw.pl
oke@oke.jaw.pl

OKE Poznań

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel.(0-61) 852 13 07, 852 13 12, fax. 852 14 41
www.oke.poznan.pl
sekretariat@oke.poznan.pl

OKE Kraków

al. F. Focha 39, 30-119 Kraków
tel.(0-12) 618 12 01/02/03, fax.427 28 45
www.oke.krakow.pl oke@oke.krakow.pl

OKE Warszawa

ul. Grzybowska 77, 00-844 Warszawa
tel. (0-22) 457 03 35, fax. 457 03 45
www.oke.waw.pl info@oke.waw.pl

OKE Łomża

ul. Nowa 2, 18-400 Łomża
Tel/fax. (0-86) 216 44 95
www.okelomza.com
sekretariat@oke.lomza.com

OKE Wrocław

ul. Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. sek. (0-71) 785 18 52, fax. 785 18 73
www.oke.wroc.pl sekret@oke.wroc.pl